БУГУН — ҒАЛАБА БАЙРАМИ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 92 (3574). | Сешанба, 9 май 1967 йил | Баҳоси 2 тийин.

Қаҳрамон совет халқига ва унинг шавкатли Қуролли Кучларига шон-шарафлар бўлсин!

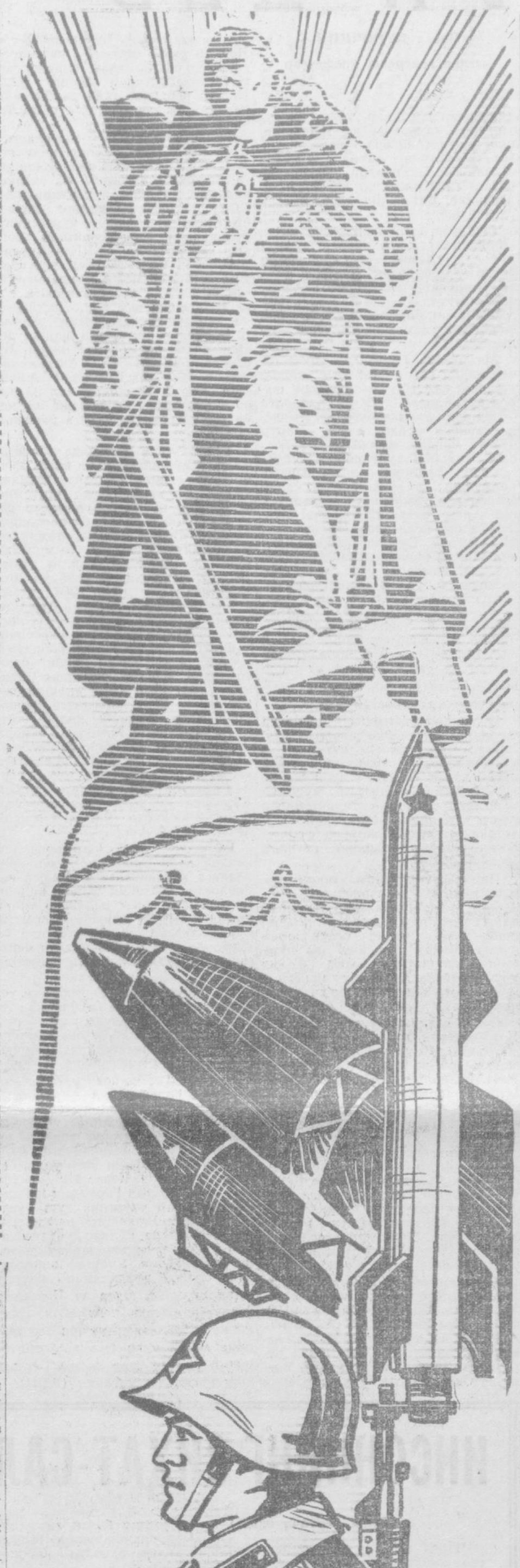

ҒОЛИБ ВА ҚУДРАТЛИ

Ўша баҳор айёми ҳамон ёдимизда. Бундан йигирма икки йил муқаддам Улуғ Ватан урушн момақалдироқларининг сўнгги марта гумбирлагани ҳамон ёдимизда. Совет баҳодирлари Рейхстаг устига Ғалаба байроғини тикканликлари, фашистлар Германияси сўзсиз таслим бўлгани, жаҳонда тинчлик ва осойишталик шабадаси эса бошлагани ҳамон ёдимизда.

Бизнинг мамлакатимиз халқлари, шунингдек жаҳон халқлари ўз озодликлари йўлида тўкилган қонларни, берилган катта қурбонларни асло унутмайдилар. Бизнинг она-Ватанимизнинг эрки ва саодати учун унинг бағрида туғилиб ўсган фарзандларидан миллион-миллион кишилар жанг майдонларида ўз ҳаётларини қурбон этдилар. Волга бўйидаги Мамаев қўрғонда ҳам, Ленинграднинг Пискарев қабристонида ҳам, Брест қалъасида ҳам, Освинцимда ҳам, Берлиннинг Трелтов тепалигида ҳам тошмармарга айланган абадий жангчи ҳайкаллари ўша фронт йилларини, адолатли ҳаёт жанглари қурбонларини эслатади. Ҳушёр бўлинг, дунёда уруш оловини ёқувчилар ҳали йўқолиб битмаган, деб хитоб қилади.

Уруш йилларини кўз олдимизга келтирсак, улуғвор ва унутилмас воқеалар ҳаёлимиздан ўтади. Халқимизнинг бардоши, ирода ва матонати улуғ ғалабамизнинг абадий ёдгорлигидай намоён бўлади.

Уруш бошланган чоқ айни ёз эди. Гитлер урушни кузгача тамомлашни мўлжаллаган эди, шунинг учун разолат йўлига қадам қўйди, тиш-тирноғигача қуролланган қўшинларини кўққисдан, хиёнаткорона ҳужумга ташлади.

Совет халқи, унинг жангларда тобланган Қуролли Кучлари Европадаги бир қанча мамлакатларни забт этган, катта уруш тажрибасига эга бўлган хавфли ва айёр душманга қарши жангга кўтарилди.

Қора денгиздан Шимолий муз денгизига қадар бўлган катта масофаларда ҳаёт-мамот жанглари бошланиб кетди. Халқимиз ва унинг армияси ҳар бир қарич ер учун, ҳар бир қадам жой учун оғир ва шиддатли жанглар қилди.

Гитлернинг мақталган қўшинлари Москвага, Ленинградга, Сталинградга интилди, ўзининг қонли панжаларини халқимизнинг пешона тери билан яратилган бойликларига чўзабошлади. Лекин ёвуз душман қаерга қадам қўймасин, ўша жойда қаттиқ қаршиликка, кучли зарбаларга дуч келди.

Халқимиз жанг майдонларида мислсиз қаҳрамонлик намуналарини кўрсатди. Қуруқликда ҳам, сувда ҳам, осмонда ҳам душманнинг тинкасини қурита бошлади. Виктор Талалихин, Александр Матросов, Тўйчи Эрйигитов, Зоя Космодемьянская, Мамадали Топиболдиев каби Ватан баҳодирлари совет кишиларига хос мислсиз жасорат кўрсатдилар, ўз қаҳру-ғазаблари билан душманни даҳшатга солдилар.

Шаҳарлар ва қишлоқларни озод этиш, дарёларни кечиб ўтишдаги шиддатли жанглар Улуғ Ватан уруши тарихига олтин ҳарфлар билан ёзилган. Пулково тепаликларида, Москва остоналарида, Волга соҳилларида, Кавказ тоғлари ва Қорадениз соҳилларида Гитлер қўшинларининг қуёши сўнди.

Қўшинларимиз ҳужум жангларини тобора кенгайтириб, душманга зарба устига зарба бера бошладилар. Фашист газандалар Курск—Орёл йўлларида, Днепр, Десна, Висла ва Неман соҳилларида, Белоруссия ўрмонларида, Украина даштларида кўп жонли куч ва ҳарбий техникасидан ажраб, орқага қараб чекина бошлади. Қаҳрамон армиямиз душманни ўз уясида батамом тор-мор келтириш учун янги зўр куч билан олдинга интилди. Одердан кечиб, Берлин кўчаларида сўнгги жангларни бошлаб юборди. Рейхстаг устига тикилган қизил байроқ Улуғ Ватан уруши совет халқининг ғалабаси билан тугаллланганидан далолат берди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати Улуғ Ватан уруши йилларида халқимизнинг доно раҳнамоси ва шонли ғалабалар ташкилотчиси бўлди.

Совет кишилари жанг майдонларида оммавий қаҳрамонлик намуналарини кўрсатдилар. Минглаб, миллионлаб жангчиларимизнинг ҳукуматимизнинг жанговар орденлари билан мукофотланиши, бир неча ўн минг киши Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонига мушарраф бўлиши бу оммавий қаҳрамонликнинг ёрқин мисолидир.

Фашистлар Германияси устидан қозонилган ғалаба халқимизнинг катта қурбонлар бериб, мислсиз куч-қудрат, жасорат кўрсатиши туфайли қўлга киритилди. Шунинг учун бизнинг ғалабамизни бутун дунё халқлари зўр ҳурмат билан ёдга оладилар, бу ғалабамизнинг бутун дунё халқлари тақдири учун аҳамияти бениҳоя каттадир.

Совет ҳукумати тинчлик учун янги уруш хавфининг олдини олишда изчиллик билан курашиб келаётган бир вақтда, империалистик давлатлар, биринчи навбатда АҚШ империалистлари жаҳон халқлари бошига янги уруш азобларини келтиришга уринмоқдалар. АҚШ империалистлари эрксевар Вьетнам халқи бошига мислсиз азоб-уқубатлар солмоқда. Вьетнам чангалзорлари ўт ичида ёниб, гуноҳсиз кишиларнинг қони дарё бўлиб оқяпти.

Халқимиз Улуғ Ватан урушини асло ёдидан чиқармайди, шунингдек жаҳонда тинчликка таҳдид қилиб, пичоқ қайраётган урушқоқ империалистлар йўқ эмаслигини ҳам ҳеч қачон унутмайди. Шунинг учун халқимиз она-Ватанимизнинг янада қудратли бўлишини истайди. Партия ва ҳукуматимиз шавкатли Қуролли Кучларимизнинг куч-қудрати ҳақида доимо катта ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Қуролли Кучларимиз ҳозирги замоннинг жанговар ҳарбий техникаси билан қуролланиб, она-Ватанимиз чегараларини сергаклик билан қўриқлаб турибдилар.

Бугун Ғалаба байрами кунида, шавкатли Қуролли Кучларимизни улуғ айём билан қизғин табриклаймиз, уларнинг жанговар ишларида янги муваффақиятлар тилаймиз.

Яшасин ғолиб халқимиз ва унинг шавкатли Қуролли Кучлари!

СССР МУДОФАА МИНИСТРИНИНГ БУЙРУҒИ

1967 ЙИЛ 9 МАЙ | № 112 | МОСКВА ШАҲРИ

Солдат ва матрос, сержант ва старшина ўртоқлар!

Офицер, генерал ва адмирал ўртоқлар!

Армия ва флот ветеранлари, Улуғ Ватан урушининг барча қатнашчилари!

Бутун совет халқи ва бутун прогрессив инсоният ғалаба байрамини нишонлайди. Иккинчи жаҳон урушини бошлаган фашистлар Германияси батамом тор-мор келтирилиб, ҳеч сўзсиз таслим бўлганидан бери орада йигирма икки йил ўтди. Совет халқи ва унинг шавкатли Қуролли Кучлари ўтган урушнинг асосий оғирлигини ўз елкаларида кўтариб ўтдилар, фашист босқинчиларини тор-мор қилишда ҳал қилувчи роль ўйнадилар. Фронтда ва мамлакат ичкарисида халқимиз қилган мислсиз шижоат асрлар бўйи яшаяжак.

СССР Қуролли Кучларининг Улуғ Ватан урушидаги ғалабаси Улуғ Октябрь вужудга келтирган совет тузумининг енгилмас ҳаётий кучини кўрсатувчи ёрқин далил бўлди, Коммунистик партия доно раҳбарлигининг натижаси бўлди.

Иккинчи жаҳон урушида герман фашизми ва япон милитаризми тор-мор келтирилганлиги жаҳон тарихининг бутун боришига ғоят катта таъсир ўтказди. Халқаро империализм позициялари жуда заифлашиб қолди, Европа ва Осиёдаги бир қанча мамлакатларнинг социализм йўлига ўтиши учун, миллий озодлик ҳаракатининг авж олиши учун қулай шароит вужудга келди.

Урушдан кейинги йилларда мамлакатимиз экономика, фан, техника, маданиятни ривожлантиришда зўр муваффақиятларга эришди. Эндиликда совет халқи КПСС XXIII съездининг тарихий қарорларини амалга оширип йўлида фидокорона меҳнат қилмоқда, буюк санани — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини муносиб кутиб олишга ҳозирланмоқда.

Совет Иттифоқи мамлакатимизда коммунизм қуриш, жаҳон социализм системасини мустаҳкамлаш, тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш учун қулай шароит таъминлашга қаратилган тинчликсевар ташқи сиёсат йўлини изчиллик билан ўтказиб келмоқда. Бироқ, бутун меҳнаткаш халққа яқин ва тушунарли бўлган бу сиёсат бутун инсониятни қонли уруш гирдобига ташлашга яна уринаётган агрессив империалистик доираларнинг жиддий қаршилигига дуч келмоқда.

АҚШ империалистлари Вьетнамдаги уруш ҳаракатларини кундан-кунга кенгайтирмоқдалар, жаҳоннинг бошқа районларида ҳам кескинликни авж олдирмоқдалар.

Германия Федератив Республикасида нацизм ва милитаризм кучлари кейинги вақтларда яна бош кўтара бошлади. Федерал ҳукумат Европадаги мавжуд чегаралар масаласидаги ўзининг реваншчилик позициясидан, Ғарбий Берлинни даъво қилишдан, ядро қуролини ўз қўлига олишга зўр бериб интилишдан бир қадам ҳам чекингани йўқ. Унинг ташқи сиёсат йўлида герман империализми традицион сиёсатининг аллақачонлардан бери таниш белгилари кўриниб турибди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати бу ҳолатни тўла равишда ҳисобга олиб, ватан хавфсизлигини янада мустаҳкамлаш учун зарур чораларни кўрмоқдалар.

Ўзларининг шонли жанговар традицияларига содиқ бўлган СССР Қуролли Кучлари қардош социалистик мамлакатларнинг армиялари билан бирга доимий жанговар тайёр ҳолда турибдилар, социализмнинг буюк ғалабаларини маҳкам туриб муҳофаза қилмоқдалар.

Совет Қуролли Кучларининг шахсий составини, Улуғ Ватан урушининг барча қатнашчиларини ғалаба байрами билан табриклайман ва қутлайман!

Фашистлар Германияси устидан ғалаба қозонилган куннинг 22 йиллигини нишонлаш юзасидан БУЮРАМАН:

Бугун 9 майда маҳаллий вақт билан соат 21 да Ватанимиз пойтахти — қаҳрамон шаҳар Москвада, иттифоқдош республикаларнинг пойтахтларида, қаҳрамон шаҳарлар: Ленинград, Волгоград, Севастополь, Одессада, қаҳрамон Брест қалъасида, шунингдек Мурманск, Свердловск, Новосибирск, Хабаровск, Владивостокда ўттиз марта тўп отиб, салют берилсин.

Қаҳрамон совет халқига ва унинг шавкатли Қуролли Кучларига шон-шарафлар!

Яшасин барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

Ватанимизнинг озодлиги ва мустақиллиги учун олиб борилган жангларда ҳалок бўлган қаҳрамонларга абадий шон-шарафлар!

СССР Мудофаа Министри
Совет Иттифоқи Маршали
А. ГРЕЧКО.

КРЕМЛЬ ДЕВОРИ ЁНИДА АБАДИЙ ШУҲРАТ МАШЪАЛИ

МОСКВАДА «НОМАЪЛУМ СОЛДАТ ҚАБРИ» ЁДГОРЛИГИ ОЧИЛДИ

Номаълум солдат қабрига қўйилган ёдгорлик Москвадаги Александр боғида, Кремль девори ёнида 8 майда тантанали суратда очилди. Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари, таниқли саркардалар ҳозир бўлишди.

Ленинграддаги Марс майдонидан тутатиб олинган абадий шуҳрат ва мангулик машъали Москвага бронетранспортёрда келтирилди. Номаълум солдат қабридаги машъални КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ёқди. Қаҳрамон шаҳарларнинг делегациялари Улуғ Ватан уруши йилларида жангчиларнинг қони тўкилган тупроқдан ёдгорликка қўйдилар.

Кўп минглаб москваликлар, ҳарбий бўлинмалар номаълум солдат қабри ёнидан ўтишди.

(ТАСС).

УСМОН ЮСУПОВ ХОТИРАСИ

Ўтган куни «Халқобод» комбинатида У. Юсупов хотирасига бағишланган кеча бўлди. Кечада партия ва совет ходимлари, ўзбек халқининг содиқ фарзандининг яқин дўстлари ва қариндошлари қатнашди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси Р. Қ. Қурбонов сўз олиб, Усмон Юсупов умри республика ҳаёти билан чамбарчас боғланганлиги ҳақида гапирди.

Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. А. Абдураззоқов шундай деди: Усмон Юсупов учун яшаш — бу ҳаракат қилиш, яратиш, чўлларни боғ-роғларга айлантириш демакдир. Ғайратли ва ташаббускор У. Юсупов яхши ишни ҳар доим қўллаб-қувватлар, халқ хўжалигининг қайси бир соҳасида янгилик яратилса бу ишга кўмакдош бўларди.

— Усмон аканинг ажойиб ишларини бир умр эслаб юрамиз, — дейди комбинат директори ўринбосари Ш. Айтметов. — У. Юсупов беш йил аввал аграр-саноат комбинати бўлган «Халқобод»ни ташкил этди, улкан боғ яратди. Комбинатимиз келаси йилдан бошлаб кўплаб сабзавот ва мевалар етиштира бошлайди.

«Средазирсовхозстрой» бошлиғи А. А. Саркисов, комбинат директори, У. Юсуповнинг умр йўлдоши Ю. Л. Степаненко ва бошқалар Усмон Юсупов ҳақидаги хотиралари билан ўртоқлашдилар.

Сўнгра «Халқобод» ҳужжатли фильми кўрсатилди. Кечада Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси Ё. С. Насриддинова ҳам қатнашди.

ПАРТИЯ ВА ҲУКУМАТ РАҲБАРЛАРИ КРЕМЛДА В. И. ЛЕНИНГА ҚЎЙИЛАДИГАН ҲАЙКАЛНИНГ МОДЕЛЛАРИ ВИСТАВКАСИНИ БОРИБ КЎРИШДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзолари, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидатлар, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари 8 майда Москвадаги Марказий виставка залига келиб, Кремлда В. И. Ленинга қўйиладиган ҳайкал моделлари виставкасини кўздан кечирдилар.

Виставкани кўздан кечиришда СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари ва Совет Иттифоқи маршаллари қатнашдилар. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

ИНСОННИНГ СИҲАТ-САЛОМАТЛИГИ, УНИНГ УМРИНИ УЗАЙТИРИШ ЙЎЛИДА

Бизнинг мамлакатимизда Ленин партияси «Ҳамма нарса инсоннинг бахт-саодати учун!» — деб эълон қилган соғлиқни сақлаш иши чинакам умумхалқ вазифаси бўлиб қолган. Коммунистик партия билан Совет ҳукумати касалликларнинг олдини олиш тўғрисида, одамларнинг узоқ умр кечириши ҳақида тинмай ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан республика Министрлар Совети қабул қилган қарорда Ўзбекистон аҳолисининг сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилишни янада яхшилаш кўзда тутилган. Қарорда бундай дейилади: КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг 1960 йил 14 январдаги «СССР аҳолисига медицина хизмати кўрсатишни янада яхшилаш ва аҳолининг сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилиш чоралари тўғрисида»ги қарорини бажариш соҳасида Ўзбекистонда муайян иш қилинди. Даволаш-профилактика ва санитария-эпидемиология муассасаларининг шохобчаси анча кенгайтирилди, меҳнаткашларга медицина хизмати кўрсатиш формалари ва сифати яхшиланди.

Шу вақт ичида етти юзга яқин маъмурий ва бошқа бинолар соғлиқни сақлаш органларига берилди. 344 та янги касалхона, 354 амбулатория-поликлиника муассасалари, бешта ўқув юрти, бир қанча янги илмий тадқиқот институтлари очилди; аёллар консультациялари 27 процент, болалар консультациялари сони 40 процент кўпайди. Дорихоналар анча кўпайди ва кенгайди. Республиканинг медицина ходимлари билан таъминланиши ошди.

Профилактика иши ва аҳолига медицина хизмати кўрсатиш такомиллаштирилганлиги натижасида юқумли дардларга қарши курашда бирмунча муваффақиятлар қўлга киритилди. Полиомиелит, бўғма ва шилпиқ касалликлари оммавий касалликлар сифатида тугатилди.

Бироқ, медицина хизматини ташкил этиш ва аҳолининг сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилишда жиддий нуқсонлар ҳам бор. Амбулатория-поликлиника ёрдами етарли даражада ривожланган эмас. Айниқса қишлоқ жойлардаги касалхона муассасаларининг ҳаммаси ҳам яхши биноларга жойлаштирилган, деб бўлмайди. Болаларни даволаш-профилактика қилиш ва мактабгача тарбия муассасалари тармоғи дуруст ривожлантирилмаган.

Область ва шаҳар партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитети, Ўзбекистон ССР қурилиш, қишлоқ қурилиши, махсус ва монтаж ишлари, соғлиқни сақлаш министрликлари, «Главташкентстрой» медицина муассасалари қурилишига раҳбарлик қилишга ҳали ҳам етарли эътибор бераётганлари йўқ. Шу сабабли ана шу мақсадлар учун ажратилган маблағлар тўлиқ ўзлаштирилмаётир. Шаҳарлар, район марказлари, совхоз ва колхоз посёлкаларини санитария жиҳатидан ободонлаштиришга дуруст эътибор берилмаяпти. Сув манбаларини саноат ва коммунал-маиший муассасаларнинг чиқит сувлари билан ифлосланишдан сақлаш устидан қониқарли контроль олиб борилмаяпти.

Область, шаҳар, район партия комитетлари, Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш, маориф ва маданият министрликлари санитария пропагандасини кучайтириш учун кино, радио, телевидение ва матбуотдан етарли фойдаланмаётирлар.

Маҳаллий партия ва совет органлари, Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министрлиги ва унинг маҳаллий органлари медицина кадрларини тайёрлаш, жой-жойига қўйиш, танлаш ва уни сайиқ тарбиялаб бориш иши билан ҳали ҳам кам шуғулланмоқдалар, ёш мутахассисларга нормал уй-жой, маиший шароит тўғрисида доимо ғамхўрлик қилмаётирлар.

Ўлка паталогиясининг хусусиятлари суст ўрганилмоқда, медицина фани ва техникасининг сўнгги муваффақиятлари республикада соғлиқни сақлаш практикасига дуруст жорий этилмаётир.

Қабул қилинган қарорда партия, совет, комсомол, касаба союз ташкилотларининг, соғлиқни сақлаш органлари, министрликлар, идоралар, хўжалик ва жамоат ташкилотларининг диққат-эътибори аҳоли сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилиш соҳасидаги асосий вазифаларни ҳал этишга қаратилади. Аввало айрим касалликларни тугатиш, одамларнинг ва болаларнинг нобуд бўлишини янада камайтириш кўзда тутилади. Ташқи муҳитни мусаффо тутиш, аҳолининг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаш, касалликларнинг олдини олиш мақсадида одамларни кенг кўламда ва сифатли эмлаш ва юқумли касалликларни химиявий профилактика қилиш, аҳолининг санитария билимини ва маданиятини ошириш бу вазифани бажаришга ёрдам беради.

Юрак-қон томирлари, ошқозон-ичак касалликлари, юқумли, руҳий, профессионал касалликларни, ёмон сифатли шишларни илмий тадқиқ қилишни кенгайтириш, бу касалликларнинг олдини олиш, диагноз қўйиш ва даволашнинг янги самаралироқ воситалари ва методларини излаб топиш, ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситаларидан фойдаланишнинг илмий асосланган форма ва методларини, ташқи муҳитни покиза тутиш, рационал овқатланишни ташкил этиш воситаларини ишлаб чиқиш йўллари белгиланди.

Соғлиқни сақлаш муассасаларининг моддий техника базасини ривожлантириш ва мустаҳкамлашга, қишлоқ касалхоналарини тағин ҳам йириклаштиришга, кўп профилли область, шаҳар ва район стационарлари, диспансерлари, амбулатория-поликлиника муассасалари ташкил қилишга, медицина ёрдамининг ихтисослаштирилган турларини кенгайтириш ва аҳолига яқинлаштиришга, медицина кадрларини ихтисослаштиришни яхшилашга ва уларнинг малакасини оширишга, кадрларнинг ишлаши ва яшаши учун энг қулай шароитларни яратиб беришга эътибор кучайтирилади.

1967—1970 йилларда республикада соғлиқни сақлашни янада ривожлантириш соҳасида Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги ишлаб чиққан ҳамда министрликлар ва идоралар билан келишилган асосий топшириқлар маъқулланди.

Касалхоналардаги ўринлар сони беш йилликнинг охирига келиб 125.430 тага етказилади. Капитал маблағлар ҳисобига ва марказлаштирилмаган манбалардан ажратиб бериладиган қўшимча маблағлар ҳисобига янги касалхоналар, поликлиникалар ва бошқа медицина муассасалари ҳамда ўқув юртлари бинолари қурилади. Шу давр ичида республиканинг зилзиладан зарар кўрган пойтахтида кўп профилли касалхоналар, болаларни даволайдиган муассасалар, ихтисослаштирилган диспансерлар, туғруқхоналар қурилади, шунингдек ишлаб турган медицина муассасаларида янги корпуслар барпо этилади. Илмий тадқиқот институтлари, медицина олий ўқув юртлари ва ўрта махсус ўқув юртлари ҳамда уларнинг ётоқхоналари учун янги бинолар, санитария-эпидемиология станциялари, колхозлараро туғруқхоналар, «Узмедтехника»нинг ихтисослаштирилган магазинлари, медицина таъминоти базаларини ҳам қуриш мўлжалланди.

Қарорда шу нарса таъкидланадики, қишлоқларда соғлиқни сақлаш ишларини ривожлантириш мақсадида колхозлар ва колхозлараро медицина муассасалари қуриш соҳасидаги ташаббусни ҳар томонлама рағбатлантириш зарур. «Узглавколхозстрой»га колхоз маблағлари ҳисобидан қуриладиган соғлиқни сақлаш объектларини қуриш ва уларни ўз вақтида фойдаланиш учун топширишни ҳар йиллик планга киритишни таъминлаш таклиф қилинди.

(Давоми иккинчи бетда)

ЕР ЮЗИДА ТИНЧЛИК УЧУН ДЕБ

Павел КУРОЧКИН,
армия генерали, профессор

Фашист Германиясининг сўзсиз таслим бўлгани бутун дунёга маълум бўлган ўша унутилмас кун ушбу сатрлар автори Чехословакия территориясидаги 60-армия қўшинлари жанговар ҳаракатини бошқараётган эди. Бу ерда душман ҳамон зўр бериб қаршилик кўрсатарди. Биз эндигина қўлга киритган бир аҳоли пунктида ярим хароба ғишт уй подвалидан чиқиб олган, соч-соқоли ўсиб кетган кекса чех менинг олдимга келди. Унчалик соф бўлмаган рус тилида у мендан биз, рус кишилари ўз она-Ватанимиздан ташқарида зўр бериб курашиб, ўз ҳаётимизни нечун қурбон қилаётганимизни сўради. Қизил Армиянинг олижаноблик билан озодлик миссиясини бажараётгани ҳақида унга батафсил гапириб беришга менинг фурсатим йўқ эди. Шоир Александр Твардовский шеъридан олиб, мен унга шундай дедим: она-Волгадан Влтавагача биз шуҳрат ва шон учун эмас, балки ер юзидаги ҳаёт деб муқаддас ва ҳаққоний жанг олиб бораётирмиз.

— Ҳаёт деб, дейсизми? — сўради кекса чех. — Ҳа, бу жуда ҳаққоний гап! Ҳаёт деб, ҳаёт деб... — у бу сўзларни бир неча бор такрорлаб, шошилганча минерларимиз томон кетди. Минерларимиз мина ахтарувчи асбоблар билан йўлкалар ва кўчани «пайпаслаб» кўраётган эдилар.

Ўшандан буён 22 йил ўтди. Ер жароҳатлари аллақачон битиб кетди. Янги авлод кишилари ўсиб етишди. Берлинни штурм қилган, Будапештни, Вена, Бухарест, Прагани... озод этгани ветеранлар чаккасини оқ қоплади. Лекин ҳозир ҳам ўша кекса чехни кўз ўнгимда кўраман, унинг ҳаяжонли кўзлари бирдан чақнаб кетганини эслайман. Хотирамда унинг билан ёнма-ён қиличини туширган ва қўлида бола кўтарган халоскор жангчининг Берлиннинг Трептов паркидаги монументал гавдаси намоён бўлади.

Ҳайкаллар гапирмайди. Агар бу бронзадан ишланган совет жангчиси бир лаҳза тилга кирганда эди, у Волгадан Эльбагача бўлган машаққатли йўлида ҳақиқат ва адолат учун, тинчлик ва бахт учун, ер юзидаги ҳаёт учун оғир жанг олиб борганини албатта айтарди. Мана шу жанг унга ўлмас шуҳрат келтирди.

Мен ҳарбий кишиман, шунинг учун инсоният ўз тарихи давомида билган урушларнинг ичида энг оғир ва қонли бўлган бу урушда ватандошларим кўрсатган жасоратни тўлалигича баён қила оладиган сўзларни топа олмайман. Она-Ватанимнинг шарафи, озодлик ва мустақиллигини мислсиз мардлик ва жасорат билан сақлаб қолган ҳозир ҳаёт ва ўлган ўғлонларига таъзим қиламан.

1941—1945 йиллардаги Улуғ Ватан урушида совет кишиси характерининг қаҳрамонона сифатлари, унинг ҳар қандай қийинчилик ва йўқсизликка бардош бериши, ҳарбий фан нуқтаи назаридан ҳалокатга учраши аниқ бўлган ҳолларда ҳам ғолиб чиқиши тўла ва равшан намоён бўлди.

Ғарбнинг ҳарбий тарихчилари енгилмас ҳисобланган гитлерчи армиянинг ҳужумига бардош берадиган кучларни Советлар мамлакати қаердан олганига ҳамон тушуна олмайдилар. Уларнинг баъзилари аллақачон «рус мўъжизаси» ҳақидаги афсонани такрорлайдилар. Бироқ ҳеч қандай мўъжиза, равшанки, бўлмаган ва бўлиши ҳам мумкин эмас. Балки ғалаба учун букилмас ирода, биз учун энг қадрли социалистик Ватанимизга тажовуз қилган душманга нисбатан сўнмас нафрат бор эди.

Маълумки, Гитлер ва унинг шериклари СССРга қарши босқинчилик, қароқчилик урушини очиб, территориямизни босиб олиш билан бирга жаҳонда биринчи социалистик давлатни яксон қилиш, унинг бойликларини талаш, миллионлаб совет кишиларини қириш, ҳаёт қолганларини эса немис жанобларнинг қулига айлантиришни ўйлаган эди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати ўшанда халққа мамлакат бошига тушган хавф ҳақида бор ҳақиқатни айтдилар, қўлда қурол ушлашга қодир бўлган кишиларнинг ҳаммасини она тупроқни, Совет давлатини ҳимоя қилишга отланишга чақирдилар. Натижада кечаги тинч кишилар жангчига айландилар, Ватан ҳимоясига кўкрак тутдилар.

Биз жанговар байроқларимизга «Фашистларга ҳеч қандай шафқат йўқ!», «Немис босқинчиларига ўлим!» деб ёздик. Қадрдон дала ва ўрмонлар, шаҳар ва қишлоқларни мўътабар деб билган кишиларнинг ҳар бири ашаддий душман билан ҳаёт мамот жанги олиб борди.

Маълумки, Гитлер ва унинг генераллари совет халқига қарши урушни СССР учун ноқулай шароитда очдилар. Совет давлати бунёдга келгандан буён ўтган қисқа тарихий муддат ичида зарур бўлган моддий, илмий ва техникавий кучларни тўплашга улгурмаган эди. Урушнинг бошида фашист Германияси ва ўша вақтга келиб гитлерчилар империяси босиб олган қарийб бутун Европанинг кучларига бас кела оладиган куч бизда йўқ эди. Бундан ташқари, Қизил Армия мобилизация қилинмаган эди, мамлакат саноати ва экономикаси бутунлай ҳарбий изга солинмаган эди. Гитлерчилар Германияси эса Советлар мамлакатига қарши уруш бошламасдан анча илгари ўз экономикасини ҳарбий изга солган, армияни мобилизация қилган ва унинг асосий кучларини бевосита бизнинг ғарбий чегараларимизга тўплаган эди.

Буларнинг ҳаммаси душманга урушнинг дастлабки даврида совет-герман фронтининг энг муҳим участкаларида стратегик ташаббусни қўлга олишга имкон берди. Қизил Армия шиддатли мудофаа жанглари билан ўз территорияси ичига чекинишга, иқтисодий жиҳатдан муҳим районларни фашист босқинчиларга ташлаб кетишга мажбур бўлди.

Немис-фашист вермахтининг қарийб икки юз дивизиясининг дастлабки зарбаларидан ўнгланиб олиш, кучларни сафарбар қилиш, киши ва моддий ресурсларни фронт хизматига қўйиш ва душманга қаҳшатғич зарба бериш учун фронтда ва фронт орқасида жуда катта иш олиб бориш талаб қилинарди.

Совет халқи ва унинг армияси Коммунистик партия раҳбарлигида разил душманга қарши оғир жангда куч ва ҳаётини аямади. Бу 1941 йилнинг ноябрь-декабридаёқ, Москва яқинида ўз натижасини кўрсатди.

Москва учун бўлган улуғ жангда душман тўхтатилди, тор-мор қилинди ва совет пойтахтидан юзлаб километр нарига улоқтириб ташланди Қизил Армия ва бутун халқимизнинг қаҳрамонлиги туфайли гитлерчилар армиясининг енгилмаслиги ҳақидаги афсона пучга чиқди, Европанинг асоратда қолган халқларида эса фашизмдан озод бўлишга умид туғилди.

Москва остоналаридаги жанг майдонларида душманнинг сараланган дивизияларининг тор-мор қилиниши учинчи рейх ҳалокатининг бошланиши бўлди. Бундан кейинги Сталинград Орёл-Курск дуғаси, Украина ва Белоруссия, Висла ва Одер, Болтиқбўйи ва Шарқи Пруссияда ҳамда Будапешт, Вена, Берлин учун бўлган жангларда гитлерчилар армияси бирин-кетин мағлубиятга учрай берди. Энди учинчи рейхнинг тўла ва батамом ҳалокатини ҳеч қандай куч сақлаб қола олмади.

Ғарбдаги тарихни сохталаштирувчилар Совет Армиясининг немис фашизмини тор-мор қилишдаги ролини камситиб ва гитлерчиларга қарши коалициядаги СССР иттифоқчиларининг ҳарбий ёрдамини бўрттириб кўрсатишга уринадилар. Бироқ фактлар равшан кўрсатадики, АҚШ ва Англия томонидан СССРга берилган соф ҳарбий ёрдам бизга ваъда қилинганига ва биз кўзлаганимизга қараганда жуда кам эди. Дастлабки уч йил мобайнида Қизил Армия гитлерчилар армиясига қарши деярли яккама-якка жанг қилди. Бу вақтда АҚШ ва Англиянинг асосий эътибори Шимолий Африкага, сўнгра Италияга, ҳал қилувчи совет-герман фронтидан бир неча минг километр нарига қаратилган эди.

Бутун уруш давомида немис-фашист қўшинларининг катта қисми совет-герман фронтида ҳаракат қилди. Бу ерда бутун тўрт йил мобайнида кучли операциялар узлуксиз олиб борилди, бу операцияларнинг кўпида иккала томондан миллионлаб солдатлар, ўн минглаб қуроллар, минглаб танк ва самолётлар қатнашди. Қарийб уч йил давомида 152 тадан 201 тагача немис дивизияси Қизил Армияга қарши курашди. Айни вақтда инглиз-америка қўшинлари гитлерчиларнинг 2 дан 19 тагача дивизияси турган фронтларда уруш олиб бордилар. Италия урушдан чиққунча эса, яъни 1943 йилнинг кузигача, — 2—8 дивизияга қарши урушдилар. Бошқача қилиб айтганда, урушнинг ярмидан кўпида совет қўшинлари немис-фашист қўшинларининг асосий кучларига қарши жанг қилдилар. Совет-герман фронти иттифоқчилар Ғарбий Европада ҳарбий ҳаракатларни бошлаганларидан сўнг ҳам асосий фронт бўлиб қолди.

Тарихни сохталаштирувчилар қандай деб ёзишмасин, барибир ҳақиқат ҳақиқатлигича қолади: социалистик Ватанни ҳимоя қилишга отланган совет халқи ва унинг армияси гитлер фашизмига қарши курашнинг асосий оғирлигини ўз елкасида кўтарди ва учинчи рейхнинг ҳалокатида ҳал қилувчи роль ўйнади.

Ҳа, гитлерчилар Германияси устидан қозонилган ғалабани биз катта қурбонлар, мислсиз куч бериб қўлга киритдик, бу ғалабанинг бутун дунё халқлари тақдири учун аҳамияти ҳам мислсиздир.

Фашист Германияси устидан қозонилган Ғалаба куни — фақатгина биз совет кишилари учун катта байрам бўлиб қолмай, у барча эрксевар инсониятнинг тантана ва қувонч билан нишонлайдиган байрамидир. Бу байрам янги уруш режаларини кўзлаётган, 1937 йилги чегаралар бўлган Германия ҳақида ўйлаётганлар учунгина хуш келмайди. Мен Вашингтон томонидан ҳар тарафлама қўллаб-қувватланаётган Бонн реваншчиларини назарда тутаётирман. Уларга очиқдан-очиқ шундай демоқчиман: беҳуда умид қилманг, Одер ва Нейсадан ўтадиган чегара ўзгармайди. Кимки иккинчи жаҳон уруши якунларини қурол кучи билан ўзгартиришга журъат этар экан, Гитлернинг қисматига учрайди! (АПН).

Суратда: Солдатлар дам олишяпти. Оддий солдат Е. Орлов (ўртада) жангчиларнинг севимли қўшиғини ижро этаяпти.

А. Асанов фотоси.

МУКОФОТ ЭГАСИНИ ТОПДИ

Яқинда Урта Чирчиқ район клубида Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, запасдаги старшина Николай Голубничнийга 1-даражали «Шуҳрат» ордени топширилди. Собиқ жангчи бу мукофотга Улуғ Ватан урушида қаҳрамонлик кўрсатгани учун сазовор бўлган эди.

Николай Голубничний урушнинг дастлабки кунлариданоқ фашистларга қарши курашга отланди. У Орловск—Курскда бўлган жангда «Жасорат учун» медали билан мукофотланиб, шу ерда Коммунистлар партияси сафига кирди. Барановичи шаҳрини озод қилишда у бошлиқ расчёт автоматчилар бўлинмаси икки танкни яксон қилди. Бу жасорат учун Голубничний 1-даражали Улуғ Ватан уруши ордени билан тақдирланди.

Ажойиб жангчи ҳозирда Урта Чирчиқдаги «Металлоконструкция» заводида оддий ишчи бўлиб ишлаётган Н. Голубничний кўксини ўнта жанговар орден ва медаллар безаб турипти.

В. ЛИПАТОВ.

СОЛДАТЛАР ШЕЪРИ

ВАТАНИМ

Она Ватан нурга тўлган диёрсан,
Қалбга илҳом берар меҳру
қудратинг.
Онам каби азиз она Ватансан,
Юлдузларга етди шону шуҳратинг.
Кўркинг тўлган ойдай кўркам,
улуғвор,
Меҳринг билан дилда илҳом жўш
урар,
Қучоғингда ўсган ёш бир пахтакор
Посбон бўлиб бугун постингда
турар.

Беклўлат ПУКАРОВ.

СОВЕТ СОЛДАТИМАН

Ҳарбий гимнастерка эгнимда,
Она Ватан, сенга ичган онтим бор,
Автомат осиғлиқ елкамда,
Ўз постимда тураман тайёр,
Чунки мен совет солдатиман.
Ҳар қандай буйруқ бўлса ҳам
Бажаришга шошилади дил.
Бажараман уни кўкда ҳам,
Ўз бурчимни оқлайман, дадил,
Чунки мен совет солдатиман.

Нурилло ИСМАТОВ,
Тошкент.

ОНАМГА ХАТ

Онажоним, сизга мактуб ёзай деб
Постдан қайтиб олдим қўлимга
қалам.
Пайдо бўлди кўз олдимда ул азиз
Меҳр билан боққан чеҳрангиз
шу дам.
Оқ йўл тилаб айтган насиҳатингиз,
Хизматимда бўлди йўлчи юлдузим.
Қайга бормай, қачон постда мен
турмай,
Дегандайсиз: сергак бўлгин
кундузим.

Сувон СОБИРОВ,
Калинин шаҳри.

ЖАНГДА ҲАМ, МЕҲНАТДА ҲАМ КОМАНДИР

У бугун жуда эрта уйғонди. Янги кўйлак-костюмни кийди. Орден ва медалларини тақиб олди. Ғалаба байрами. Бу кун ҳар қанча тантана қилса, шодланса арзийди. Бу кунда, айниқса, Тангриқул ака сингари Улуғ Ватан уруши фронтларида мардонаворлик билан жанг қилган кишиларнинг фахри, ғурури, уларга нисбатан одамларнинг бўладиган иззат-ҳурмати, айниқса, ўзгача бўлади.

Ҳовлига чиққанида ўғил-қизлари унинг атрофини қуршаб олишди. Дадажонларини ғалаба байрами куни билан қизғин табриклашди. Фарзандлар ҳар йилгидек бу йил ҳам олдиндан тайёргарлик кўриб қўйишган экан. Уларнинг бири Тангриқул акага янги галстук тақиб қўйди, бири эса дўппи кийгазди...

Кенжа ўғил унинг бўйнига осилиб олди. У дадасининг кўкрагидаги орден ва медалларга завқ билан тикиларди.

— Ада, — дерди у, — буларни ким берган сизга?

— Урушда олганмиз, ўғлим, — деди ота ўғлининг бошини силаб.

—Нима, сиз фашистларни кўрганмисиз? — сўради ўғилчаси қизиқиб.

— Бўлмасамчи, ўғлим, — деди Тангриқул ака, уларнинг тоза адабини берганмиз.

Бу орада Тангриқул аканинг умр йўлдоши нонушта тайёрлади. Ота бир пиёла чой устида ўша Улуғ Ватан уруши йилларини эслади, урушнинг номи ўчсин, болаларим, энди сизлар бундай кунни сира-сира кўрманглар, деб хотираларидан ҳикоя қилиб берди.

Уруш бошланганида Тангриқул ака МТС да директор бўлиб ишларди. 1941 йилнинг ноябрь ойида КПСС аъзолигига қабул қилингач, коммунист деган номни жангда оқлайман, немис фашистларини Ватанимиз тупроғидан суриб чиқариш учун жонимни ҳам аямайман, деб сўз берди. Шундан бир ой ўтгач, у Қизил Армия сафига чақирилди. Уч ой ўзбек дивизиясида хизмат қилиб, старшина унвонини олди. Сўнг уни ўзи сингари йигитлар билан жангга кузатиб қўйдилар. Тангриқул ака дастлаб артиллерия ҳарбий мактабига ўқишга қабул қилинди. Билим юртини муваффақиятли тугаллади. Сўнг лейтенант унвонини олди. Калинин фронтига ўт очиш взводининг командири қилиб юборилди.

Тиш-тирноғигача қуролланган немис-фашист армиясига қарши курашда у бошлиқ миномётчилар взводи жанговарлик намуналарини кўрсатдилар.

Бир кун Тангриқул Секиров Невель шаҳрининг олд қисмларини душмандан тозалаш, уларнинг ўт очиш точкаларини йўқ қилиш ҳақида буйруқ олди. Батарея жанговар топшириқни бажаришга киришди. Душманнинг точкалари қаерда, қай ҳолатда жойлашганлиги яхшилаб ўрганилди.

Сўнг жанг бошланди. Батарея топшириқни шараф билан бажарди. Душманнинг учта ўт очиш точкаси ер билан яксон қилиниб, пиёда ва танк қўшинларимиз учун йўл очилди. Улар урра садолари остида олға интилдилар. Невель шаҳрини озод қилишда жангчиларнинг кўрсатган жасорати юксак тақдирланди. Дивизияга 360-Қизил байроқли Невель дивизияси номи берилди. Юксак ном жангчиларни янги ғалабага руҳлантирди.

Тангриқул Секиров командирлик қилган батарея кейинги жангларда ҳам маҳорат кўрсатиб, Полоцк, Двинск шаҳарларини немис фашистларидан тозалашда қатнашди. Айниқса, Болтиқбўйидаги жанглар қаттиқ бўлди. Старший лейтенант Секиров бу орада икки марта ярадор бўлди, Госпиталда ётиб даволангач, яна қайтиб ўз батареясига командирлик қилишни давом эттирди. Қисқа қилиб айтганда Секиров 120 калибрли миномёти билан фашист галаларини Латвия, Литва ва Эстония ерларидан қувиб чиқаришда мардлик намуналарини кўрсатди, Жангда кўрсатган жасоратлари учун кўп жангчилар қатори у ҳам Қизил Юлдуз ордени, «Жасурлиги учун» медали билан тақдирланди. Шунингдек иккинчи даражали Ватан уруши ордени ҳам унинг кўкрагини безаб турибди.

Улуғ Ватан уруши тугагач, у жонажон қишлоғига қайтди. Дастлаб Қуйи Чирчиқ районида, кейин эса Юқори Чирчиқ районида қишлоқ хўжалиги бўлим бошлиғи, район ижроия комитетида бўлим бошлиғи ва ўринбосари вазифаларида ишлади. 1954 йилнинг апрелидан бошлаб то ҳозирги кунгача эса у Янгибозордаги луб заводига директорлик қилиб келмоқда. Меҳнат фронтида ҳам командирлик қилиб, кўпчиликнинг ҳурматини қозонмоқда. 1948 йилдан буён район Советининг депутатлигига сайланиб келади. Райком аъзоси Т. Секиров уч марта Ўзбекистон ССР Олий Совети фахрий ёрлиқлари билан мукофотланган.

У директорлик қилаётган луб заводи юбилей йилида айниқса, яхши ишламоқда. Завод ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш тўрт ойлик планини муддатидан илгари бажарди.

Куни-кеча Тангриқул аканинг ҳузурида бўлдик. Биз ҳам уни — Улуғ Ватан урушининг қатнашчисини Ғалаба байрами куни билан қизғин табрикладик. Тангриқул аканинг руҳи тетик, кайфи чоғ эди. Янги-янги ният ва орзулар билан яшамоқда.

Н. РИХСИЕВ.

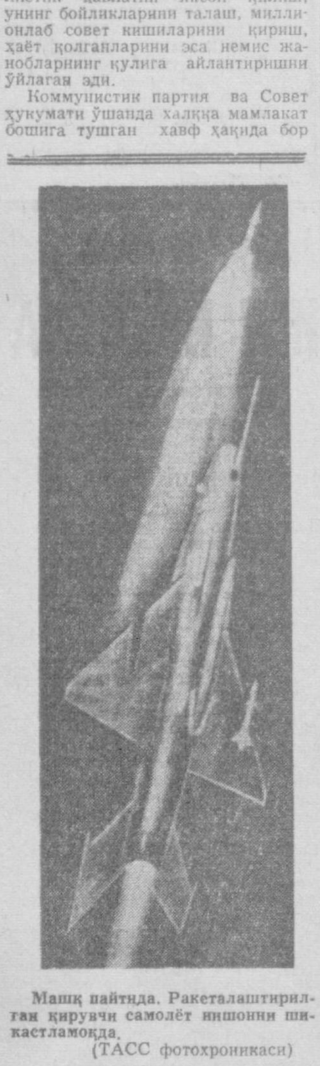

Машқ пайтида. Ракеталаштирилган қирувчи самолёт нишонни шикастламоқда.

(ТАСС фотохроникаси)

ИНСОННИНГ СИҲАТ-САЛОМАТЛИГИ, УНИНГ УМРИНИ УЗАЙТИРИШ ЙЎЛИДА

(Боши биринчи бетда)

Чорва моллар яйловларда боқиладиган жойлардаги колхозчиларга ва совхоз ишчиларига медицина хизматини тубдан яхшилаш учун участка касалхоналарида ва фельдшерлик-акушерлик пунктларида медицина ёрдами кўрсатиладиган кўчма пунктларни ташкил этиш, уларни транспорт билан ва чорвадорларга медицина хизматини яхшилаш учун зарур бўлган ҳамма воситалар билан таъминлаш кўзда тутилди.

Қарорда қишлоқ аҳолисига стоматологик ёрдамни кучайтириш чоралари белгиланди.

Болалар ва аёлларнинг саломатлигини сақлашни янада кучайтириш мақсадида барча шаҳарларда ва район марказларида болалар консультацияларини болалар поликлиникаларига айлантириш ишларини 1970 йилгача тугаллашга, шаҳар атрофи зоналарида мактаб ёшигача бўлган болаларни соғломлаштириш учун ёз фаслида ясли-боғча дала группалари ташкил этиш учун ҳар йили маблағ ва бинолар ажратиб беришни кўзда тутишга қарор қилинди.

Аҳолига тез ва кечиктирилмас медицина ёрдами ҳажмини кенгайтириш ва бу ёрдамнинг сифатини яхшилаш, бунинг учун бу станциялар ва бўлимлар шохобчаларини кенгайтириш, уларга зарур санитария транспорт воситаларини ажратиб бериш, уларни малакали медицина ва инженер-техник кадрлар билан мустаҳкамлаш чоралари ишлаб чиқилди.

Шаҳарлар ва аҳоли яшайдиган пунктларни санитария жиҳатидан обод қилишни янада яхшилаш мақсадида область, шаҳар ва район ижроия комитетларида санитария ободончилиги комиссиялари тузилади. Санитария озодалиги ишлари билан шуғулланувчи хўжалик ҳисобидаги шаҳар ва район конторалари, трестлар ва автобазаларнинг техника базаси мустаҳкамланади. Марказий ва зона район касалхоналардаги санитария-эпидемиология бўлимлари мустақил санитария-эпидемиология станцияларига айлантирилади.

Қарорда колхозчиларнинг меҳнат ва дам олишлари учун қулай шароитлар вужудга келтириш, уларга медицина соҳасида яхши хизмат кўрсатишни ташкил этиш йўлида илғор қишлоқ хўжалик артеллари кўрсатган ташаббус маъқулланади. Шароит имкон берган жойларда болаларнинг мавсумий муассасаларини доимий муассасаларга айлантириш, уларни зарур асбоб ва жиҳозлар билан таъминлаш керак. Дала шийпонларининг санитария жиҳатидан яхши аҳволда бўлишини таъминлаш керак.

Ўзбекистон ССР Госпланига Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетлари томонидан тақдим этиладиган материалларга мувофиқ, лойиҳа-қидирув ишларига лимитлар ажратиб бериш ва соғлиқни сақлаш объектларини қуриш ҳамда бу қурилишни материаллар билан тўла-тўкис таъминлашни пудрат ишлари планларига киритишни таъминлаш таклиф қилинди. Ҳар йилги планларда шу қарорда қўшимча равишда белгиланган топшириқларни ҳисобга олиб, моддий техника воситаларини Соғлиқни сақлаш министрлигига ажратиб беришни кўзда тутиш лозим.

Қарор Ўзбекистон ССР Молия министрлигига медицина муассасалари шохобчаларини кенгайтириш билан боғлиқ бўлган қўшимча ҳаражатларни қоплаш учун керакли маблағларни ажратишни ҳар йили республика бюджетида кўзда тутишни топширди. Ўзбекистон ССР Госплани ва Молия министрлиги республиканинг 1968—1970 йиллардаги халқ хўжалик плани ва бюджетини ижро этиш давомида хўжалик ички резервларини аниқлаш ҳамда бюджетларнинг даромад қисмини ошириб бажариш ҳисобига соғлиқни сақлаш объектлари қуриш учун қўшимча маблағлар ажратишлари лозим.

Қарор Самарқанд ва Андижон область ижроия комитетларига, Тошкент шаҳар ижроия комитетига 1968—1970 йилларда ўз лимитлари ҳисобига Самарқанд, Андижон ва Тошкент медицина институтлари, шунингдек фармацевтика институтининг профессор-ўқитувчилари учун уй-жойлар қуриш вазифасини юклайди. Самарқанд ва Андижон область ижроия комитетлари яқин икки йил ичида руҳий носоғлом болалар учун ҳар бири 100 ўринли бўлган биттадан болалар уйини очишлари, Сирдарё ва Қашқадарё область ижроия комитетлари эса ҳар бири 50 ўринли бўлган умумий профилдаги биттадан болалар уйи очишлари лозим.

Янги ўқув йилида Андижон, Бекобод ва Оҳангаронда медицина ўқув юртларини очиш мўлжалланди.

Соғлиқни сақлаш министрлигига асбоб-ускуна, материаллар ва автотранспорт ажратиб бериш, 1967 йилда Сирдарё областида медицина таъминоти область базасини вужудга келтириш, медицина жиҳозлари ишлаб чиқаришни жадаллаштириш топшириқлари тасдиқланди.

Республика Соғлиқни сақлаш министрлигига соғлиқни сақлаш муассасалари шохобчаларини кенгайтириш, медицина кадрларини мақсадга мувофиқ қилиб жойлаштириш, касалхоналардаги ўринлардан тўла фойдаланиш, моддий ресурсларни тўғри жойлаштириш, даволаш-профилактика ва санитария-эпидемиология ёрдамининг ҳамма турлари ҳажмини кенгайтириш ва уларнинг сифатини яхшилаш, илм-фаннинг энг янги ютуқларини, илғор иш формалари ва методларини ишлаб чиқиш ҳамда практикага жорий қилиш таклиф этилди. Шу билан бирга аёллар ва болаларнинг соғлиғини муҳофаза қилиш, амбулатория-поликлиника ёрдамини, ихтисослаштирилган медицина ёрдамини, тез ва шошилинч медицина ёрдамининг анча кенгайтирилишига алоҳида эътибор бериш зарур.

Медицина олий ўқув юртлари ва илмий тадқиқот институтларининг коллективлари ўлка патологиясининг хусусиятларини ва республикада соғлиқни сақлаш соҳасидаги эҳтиёжларни ҳисобга олиб, замонавий медицинанинг асосий проблемаларини ҳал этиш ва илмий тадқиқодларни мувофиқлаштириб олиб боришни яхшилашга кўпроқ эътибор беришлари лозим.

Область марказларида ва йирик шаҳарларда кичик лабораторияларни бирлаштириш йўли билан марказий клиника-диагностика лабораторияларини очиш, уларни тегишли анжомлар билан ва кадрлар билан яхши таъминлаш керак.

Болалар ва аёлларнинг соғлиғини сақлаш ишларини кучайтириш мақсадида 1967—1969 йилларда область касалхоналари ва йирик шаҳарлардаги касалхоналарнинг ҳар бирида аёллар учун ҳомиладорлик патологияси ва ҳомиладорлик билан боғлиқ бўлган касалликларни даволовчи акушерлик-гинекологик бўлимларни очишга қарор қилинди. Республикада ҳомиладор аёллар учун ихтисослаштирилган дам олиш уйлари ва мавжуд шифохоналар базасида она ва болалар пансионатини очиш масаласи Ўзбекистон касаба союзлари Совети билан биргаликда қараб чиқилсин.

Эндокринологик касалликлар профилактикасини яхшилаш ва эндокринологик хизматини кучайтириш мақсадида 1968—1969 йилларда ҳар бир областда бўқоққа қарши эндокринологик диспансерлар ташкил этишни тугаллаш, республика миқёсида бўқоққа қарши эндокринологик диспансерда эса беморларни ғоят малакали текширишдан ўтказиш учун гормонал лаборатория ташкил этиш мўлжалланди. Аҳолининг кўзойнакка бўлган эҳтиёжларини, шунингдек якка рецептлар бўйича мураккаб оптикага бўлган эҳтиёжларини таъминлаш учун 1967—1968 йилларда область марказларида ва йирик шаҳарларда ихтисослаштирилган оптика магазинлари очилади.

Область марказларидаги тез ва кечиктирилмас ёрдам станцияларида терминал ҳолатдаги беморларга ёрдам кўрсатиш ва шошилинч медицина ёрдами кўрсатиш учун ихтисослаштирилган бригадаларни ташкил этишни яқин икки йил ичида тугаллаш мўлжалланди.

Қарорда қишлоқларда соғлиқни сақлаш ишларини ривожлантиришга алоҳида эътибор берилади. Шу мақсадда 1970 йилгача марказий район касалхоналарида ихтисослаштирилган бўлимлар ташкил этишга, касалхона шохобчалари ва амбулатория-поликлиника муассасаларини медицина кадрлари билан мустаҳкамлашга қарор қилинди.

Қарорда санитария-оқартув темаларида қисқа метражли 12 фильм чиқариш учун сценарийлар тайёрлаш кўзда тутилди. Ўзбекистон Касаба союзлари советига, Ўзбекистон ССР коммунал хўжалик, соғлиқни сақлаш ва молия министрликларига шаҳарлар ва аҳоли яшайдиган пунктларнинг санитария ҳолати жиҳатидан яхши кўрсаткичларга эришган район ва шаҳар Советлари ижроия комитетларини, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг раҳбарларини рағбатлантириш учун кўриладиган қўшимча тадбирлар тўғрисидаги таклифларни яқин вақт ичида тақдим этиш таклиф этилди.

Республиканинг барча мактабларида медицина пунктларини жойлаштириш учун бинолар, 800 дан ортиқ ўқувчиси бўлган мактабларда эса тишни даволаш кабинетлари учун керакли бинолар ҳам ажратиб берилади.

Социал таъминот министрлиги Ўзбекистон ССР Госплани, соғлиқни сақлаш ва молия министрликлари билан биргаликда хроник беморлар учун бюджет ва хўжалик ҳисобидаги касалхона-пансионатларнинг махсус шохобчаларини, доим кузатиб туриш ва даволанишга муҳтож бўлган кишилар учун, шунингдек кексалар ва ёлғиз кишилар учун уй-пансионатлар ташкил этиш тўғрисидаги таклифларни 1967 йил 1 июлгача ишлаб чиқишлари ҳамда республика Министрлар Советининг муҳокамасига тақдим этишлари лозим.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлигига ва Ўзбекбирлашувга Тошкентда ҳамда область марказларида болаларнинг овқатланиши учун ихтисослаштирилган магазинлар очиш, район марказларидаги озиқ-овқат магазинларида эса тегишли бўлимлар ташкил этиш, Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлиги билан биргаликда йодлаштирилган овқат тузини фасовка ва реализация қилишни таъминлаш, йоди кўп бўлган денгиз маҳсулотлари келтиришни кўпайтириш таклиф этилди.

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлиги, область ва шаҳар ижроия комитетлари Тошкентда, область марказларида ва бошқа йирик шаҳарларда тез ёрдам станциялари ҳамда кичик станциялари ва даволаш муассасалари ўртасида бевосита телефон алоқасини ўрнатишни 1967—1968 йилларда тугаллашлари лозим.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети соғлиқни сақлаш объектлари қурилишига катта аҳамият бериб, Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги, Қишлоқ қурилиши министрлиги ва Главташкентстройдан медицина иншоотларини ишга тушириш йиллик планларининг сўзсиз бажарилишини таъминлашни талаб қилдилар. Область партия комитетларига ва Тошкент шаҳар партия комитетига медицина муассасаларини қуриш планлари қандай бажарилаётганлиги устидан контролни кучайтириш, бюро мажлисларида шу масала юзасидан қурилиш ташкилотларининг ҳисоботларини вақт-вақти билан тинглаб туриш таклиф этилди. Республикада оммабоп илмий медицина журнали — «Соғлом турмуш» журналини нашр этиш, шунингдек медицина адабиёти нашрини кенгайтириш мўлжалланди.

* * *

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети меҳнаткашларнинг сиҳат-саломатлиги тўғрисида ғамхўрлик қилиш партия, совет, комсомол ва жамоат ташкилотларининг энг муҳим вазифасидир, деб таъкидлайдилар ва соғлиқни сақлаш органлари аҳолининг моддий фаровонлиги ва маданий савиясини тобора ошириш негизида, медицина фани ва техникаси ютуқлари, ижодий ташаббус, халқ ташаббуси асосида партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлиги ва актив ёрдами билан, комсомол, касаба союз, хўжалик ташкилотлари ва бошқа ташкилотларнинг кенг ёрдами билан республика аҳолисига медицина ёрдамини янада яхшилаш ва аҳолининг сиҳат-саломатлигини сақлашни кучайтириш соҳасида янгидан-янги катта муваффақиятларга эришадилар, деб ишонч билдирадилар.

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ МЕҲНАТ ВА ИШ ҲАҚИ МАСАЛАЛАРИ БЎЙИЧА ДАВЛАТ КОМИТЕТИ БИЛАН БУТУНИТТИФОҚ КАСАБА СОЮЗЛАРИ МАРКАЗИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ҚАРОРИ

«КОРХОНАЛАР, МУАССАСАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ ИШЧИЛАРИ ВА ХИЗМАТЧИЛАРИНИ ИККИ КУН ДАМ ОЛИНАДИГАН БЕШ КУНЛИК ИШ ҲАФТАСИГА ЎТКАЗИШ БИЛАН АЛОҚАДОР БАЪЗИ МАСАЛАЛАР ТЎҒРИСИДА» СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ МЕҲНАТ ВА ИШ ҲАҚИ МАСАЛАЛАРИ БЎЙИЧА ДАВЛАТ КОМИТЕТИ БИЛАН ВЦСПС ПРЕЗИДИУМИНИНГ ТУШУНТИРИШ ХАТИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг 1967 йил 7 мартдаги 199 рақамли қарорига мувофиқ, СССР Министрлар Советининг Меҳнат ва иш ҳақи масалалари бўйича давлат комитети билан Бутуниттифоқ Касаба Союзлари Марказий Совети Президиуми ҚАРОР ҚИЛАДИЛАР:

«Корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг ишчилари ва хизматчиларини икки кун дам олинадиган беш кунлик иш ҳафтасига ўтказиш билан алоқадор баъзи масалалар тўғрисида» СССР Министрлар Советининг Меҳнат ва иш ҳақи масалалари бўйича давлат комитети билан ВЦСПС Президиумининг тушунтиришлари тасдиқлансин.

СССР Министрлар Совети Меҳнат ва иш ҳақи масалалари бўйича давлат комитетининг раиси А. ВОЛКОВ.

Бутуниттифоқ Касаба Союзлари Марказий Совети Президиумининг раиси В. ГРИШИН.

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ МЕҲНАТ ВА ИШ ҲАҚИ МАСАЛАЛАРИ БЎЙИЧА ДАВЛАТ КОМИТЕТИ БИЛАН БУТУНИТТИФОҚ КАСАБА СОЮЗЛАРИ МАРКАЗИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ТУШУНТИРИШ ХАТИ

КОРХОНАЛАР, МУАССАСАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ ИШЧИ ҲАМДА ХИЗМАТЧИЛАРИНИ ИККИ КУН ДАМ ОЛИНАДИГАН БЕШ КУНЛИК ИШ ҲАФТАСИГА ЎТКАЗИШ БИЛАН АЛОҚАДОР БАЪЗИ МАСАЛАЛАР ТЎҒРИСИДА

СССР Министрлар Советининг Меҳнат ва иш ҳақи масалалари бўйича давлат комитети ҳамда ВЦСПС Президиумининг 1967 йил 8 апрелдаги қарори билан тасдиқланган.

СССР Министрлар Советининг Меҳнат ва иш ҳақи масалалари бўйича давлат комитети билан Бутуниттифоқ Касаба Союзлари Марказий Совети Президиуми **тушунтирадилар:**

1. Давлат, кооператив ва жамоат корхоналарининг, муассасалар ва ташкилотларнинг ишчилари ва хизматчилари бир ҳафталик иш вақтининг ҳозирги вақтда белгиланган умумий муддати сақланиб қолган ҳолда беш кунлик (беш иш куни ва икки дам олиш куни) иш ҳафтасига ўтказиладилар.

Беш кунлик иш ҳафтасида иш корхоналарнинг, муассасаларнинг ва ташкилотларнинг маъмурияти касаба союзларнинг фабрика, завод маҳаллий комитетлари билан келишиб тасдиқлаган графиклар бўйича бажарилади.

Иш графиклари конкрет ташкилий-техникавий шароитга қараб, ҳисобга олинадиган муайян вақт учун, яъни иш ҳафтасининг муддатига риоя қилиниши (ўртача) лозим бўлган муайян вақт учун тузилади. Бунда ҳам нормал иш куни билан, шунингдек ҳам қисқартирилган иш куни билан ишлайдиган ходимларнинг ҳамма категориялари учун олти кунлик иш ҳафтаси чоғидаги иш вақтининг йиллик балансини сақлаб қолиш таъминланиши лозим.

15 ёшдан 16 ёшгача бўлган ўсмирлар иш сменасининг муддати беш соатдан ошиқ бўлмаслиги, 16 ёшдан 18 ёшгача бўлган ўсмирлар иш сменасининг муддати эса етти соатдан ошиқ бўлмаслиги шарт.

Иш графиклари жорий этилишидан камида икки ҳафта олдин ишчи ва хизматчиларга маълум қилиб қўйилади.

Нормал иш вақтида (олти кунлик иш ҳафтасининг календарь бўйича ҳисоблаб чиқилган) иш соатлари айрим бир ойда ошиқ ишлаб юборилганлиги ёки кам ишланганлиги, башарти ҳисобга олинадиган давр давомидаги ва календарь йил давомидаги иш вақтининг умумий баланси иш соатларининг белгиланган нормасига мувофиқ бўлса, графикни қайта кўриб чиқиш учун асос бўла олмайди

2. Беш кунлик иш ҳафтасини жорий қилишда илова этилаётган иш графиклари тавсия қилинади.

Иш вақтига, дам олиш вақтига ва меҳнатни муҳофаза қилишга доир амалдаги қонунларда кўзда тутилган нормаларга риоя қилиш шарти билан бошқа иш графиклари ҳам қўлланилиши мумкин.

Асосий ишлаб чиқаришга кўмакчи хизмат кўрсатиш билан банд бўлган (масалан, ускуналарни планда кўрсатилган тарзда олдиндан ремонт қилиб қўйиш ёки бошқа ремонт ишларини бажараётган) ходимлар учун беш кунлик иш ҳафтаси графиклари татбиқ қилинганида дам олиш кунлари, ишлаб чиқариш манфаатларини назарда тутиб, иш ҳафтасининг асосий ишлаб чиқаришдаги ишчилар ва хизматчиларнинг дам олиш кунларига тўғри келмайдиган кунларида берилиши мумкин.

3. Беш кунлик иш ҳафтасига ўтиш муносабати билан кунлик тариф ставкаларини ва иш нормаларини қайта ҳисоблаб чиқишнинг ҳамма ҳолларида ишбай нархлари ўзгармай қолаверади.

Етти ва олти соатлик иш куни шароитига мосланиб, кунлик тариф ставкалари ўрнатилган тармоқларда беш кунлик иш ҳафтаси графиги жорий қилиниши билан амалдаги кунлик тариф ставкалари шунга яраша 7 ва 6 га тақсимланади, олинган натижа эса график бўйича сменанинг давом қилиш вақтига кўпайтирилади (масалан, соат 8-00 минут, соат 8-12 минут, соат 7-00 минут, соат 7-12 минут).

Етти соатлик иш куни шароитида кунлик тариф ставкалари амалда бўлган ишлаб чиқаришларда кунбайчи ишчиларга олти кунлик 41 соатли иш ҳафтаси шароитида (иш кунининг муддати дам олиш кунлари олдида олти соатгача қисқартирилганига қарамай), тўлиқ олти кунлик ставка билан, яъни ҳафтасига 42 соат учун ҳақ тўланаётганлиги сабабли беш кунлик иш ҳафтасига ўтказилганида кунбайчи ишчиларнинг ставкаларини 1,024 коэффициентига кўпайтириш керак; (42:41-1,024).

Мисол: Тўртинчи разрядли кунбайчи ишчининг кунлик тариф ставкаси 2 сўм 08 тийин. Иш сменасининг давоми 8,2 соатлик беш кунлик иш ҳафтасига ўтказилган чоқда унинг янги кунлик ставкаси:

$$2 \text{ сўм } 08 \text{ тийин } \times \frac{8,2}{7} \times — 1,024\text{-}2 \text{ сўм } 49,4 \text{ тийин}$$ бўлади.

Агар кунлик тариф ставкаларини қайта ҳисоблаб чиққанда бир тийиннинг юздан бир қисми миқдорида касир чиқиб қолса, бундай ҳолда 0,05 тийиндан кам бўлган миқдор чиқариб ташланади, 0,05 тийин ва ундан кўпроқ миқдор бир тийиннинг ўндан бир қисми қилиниб ҳисобга ўтаверади.

4. Корхоналарда, муассасаларда ва ташкилотларда беш кунлик иш ҳафтаси жорий қилинганида ишчи ва хизматчиларга навбатдаги ва қўшимча отпуска амалдаги қонунда белгиланган иш куни миқдорида календарь бўйича (аммо график бўйича эмас) берилиши лозим. Ҳафтадаги дам олиш кунининг иккинчиси ҳисобига отпуска муддати кўпайтирилмайди.

Мисол: Муддати 18 иш кунига тенг келадиган отпуска олишга (12 иш куни навбатдаги отпуска меҳнат шароити зарарли ишлаб чиқаришларда ишлаётганлиги сабабли 6 иш куни қўшимча отпуска) олиш ҳуқуқига эга бўлган ишчи олти кунлик иш ҳафтаси шароитида 1967 йил 3 апрелда (душанба куни) отпускага чиққанида, 1967 йил 24 апрелда душанба куни, яъни 21 календарь кун ўтганидан сўнг, отпускадан қайтиши лозим.

Беш кунлик иш ҳафтаси шароитида ҳам шу ишчининг ўзи 1967 йил 24 апрелда (душанба куни), яъни 24 календарь кун ўтгандан кейин, отпускадан қайтиб келиб ишга чиқиши лозим.

Агар отпуска график бўйича дам олиш кунидан олдинги кунда, масалан, шанба ва якшанба кундан олдинги кунда тамом бўлса, у ҳолда ходим ишга душанба куни чиқиши лозим. Бу ҳолда шанба кунига ҳақ тўланмайди.

5. Отпуска тўламоқ учун ёки фойдаланилмаган отпуска учун компенсация тўламоқ учун ўртача иш ҳақи шундан олдинги 12 календарь ой учун тўланган иш ҳақини 12 ва 25,4 га тақсимлаш ва шундан ҳосил бўлган кунлик ўртача иш ҳақини календарь бўйича (аммо график бўйича эмас) отпусканинг иш кунлари миқдорига кўпайтириш билан ҳисоблаб белгиланади.

6. Беш кунлик иш ҳафтасига ўтказилган корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг ишчилари ва хизматчиларига меҳнат қобилиятини вақтинча йўқотганлиги учун тегишли нафақалар (шунингдек ҳомиладорлик ва туғиш нафақалари) умумий қоидалар бўйича ҳисоблаб чиқилади ва меҳнат қобилияти вақтинча йўқотиб қўйилганлиги (ёхуд ҳомиладорлик ва туғиш) сабабли ўтказиб юборилган график иш кунлари учун тўланади.

Нафақаларни ҳисоблаб чиқмоқ учун турли графикларда (олти кунлик ва беш кунлик графикларда) ишлаб турган корхоналар, муассасалар, ташкилотлар иш даврини олиш лозим бўлган тақдирда бу ҳисоб иш соати учун тўланган ўртача ҳаққа асосланиб қилинади ва нафақа касаллик сабабли ўтказиб юборилган график иш соатлари учун тўланади.

Мисол: Ишбай усулида ишлаётган ишчи 1967 йил 11 сентябрдан 16 сентябргача касал бўлиб ётибди, деб фараз қилайлик. Сменанинг иш муддати 8 соат. Беш кунлик иш ҳафтасига 1967 йил 1 августдан бошлаб ўтказилган. Август ва июль ойлари учун тўланган иш ҳақи 240 сўмни ташкил этган. Нафақанинг миқдори—иш ҳақининг 80 проценти.

Иш қобилиятини вақтинча йўқотганлиги учун тўланадиган нафақанинг миқдори қуйидагича бўлади:

240:(177Х184) Х40Х0,8-21 сўм 12 тийин. Бунда: 177—июлда ишланган соатларнинг миқдори.

184—августда ишланган соатларнинг миқдори.

40—касаллик сабабли сентябрь графиги бўйича ишчи ишга чиқмай қолган соатларининг миқдори.

0,8—нафақанинг миқдори (80 процент).

Беш кунлик иш ҳафтасига ўтказилган корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг ишчилари ва хизматчиларига меҳнатга вақтинча яроқсиз бўлиб қолганлик учун тўланадиган кундалик нафақанинг максимал миқдори давлат социал страхованиеси бўйича нафақалар белгилаш ва тўлаш тартиби тўғрисида ВЦСПС Президиумининг 1955 йил 5 февралдаги қарори билан тасдиқланган Низомнинг 20-моддасида белгиланган максимумнинг 6/5 (олти кунлик иш ҳафтасидаги иш кунининг миқдори билан беш кунлик иш ҳафтасидаги иш кунининг миқдори ўртасидаги нисбат) миқдорида белгиланади.

7. Бир ходимнинг иккинчи ходим ўрнида вақтинча (12 иш кунидан кўпроқ) ишлаш муддати, яъни окладлардаги фарқни тўлаш ҳуқуқини берадиган муддат, календарь бўйича, аммо график бўйича эмас, иш кунларига асосланиб белгиланади.

8. Командировкада бўлган ишчилар ва хизматчилар ўзлари командировка бўлиб борган жойдаги корхона, муассаса, ташкилотнинг режими бўйича ишлайдилар ва ҳар ҳафталик дам олиш кунларидан фойдаланадилар. Командировкада бўлган вақт учун ва командировкадан қайтиб келганида ходимга қўшимча дам олиш кунлари (уни командировкага юборган корхона, муассаса, ташкилотнинг иш режимидан ва ўзи командировкага борган жойдаги корхона, муассаса, ташкилотнинг иш режимидан қатъи назар) берилмайди. Бундан ходим ўзининг дам олиш кунларида ишлаш учун махсус командировкага юборилган ҳоллар мустаснодир.

Ходим командировкада бўлган вақт учун унинг ўртача иш ҳақи шу ходим доимий ишлаб турган жойдаги корхона, муассаса ва ташкилотда белгиланган график бўйича ҳафтанинг барча иш кунлари учун сақланиб қолади.

9. Амалдаги қонунларда кўзда тутилган муайян календарь муддатларга риоя қилиш зарур бўлиб қолган ҳолларда, масалан, ходимни ишга узил-кесил қабул қилиш олдидан синов муддатини ҳисоблаб чиқишда, ходим ўз хоҳиши билан ишдан бўшатиш тўғрисида ариза берганида ва шу каби ҳолларда, беш кунлик иш ҳафтасига ўтиш муносабати билан белгиланган қўшимча дам олиш куни мана шу муддатга киритилади.

10. Беш кунлик иш ҳафтасига ўтиш муносабати билан белгиланган қўшимча дам олиш кунида давлат ва жамоат вазифалари бажарилган вақт учун ходимнинг ишлаб турган жойидаги ўртача иш ҳақи сақланмайди, чунки у ишлаб берган беш кун учун ҳафталик иш ҳақи унинг ўзига тўла равишда тўланади.

11. Донор ишчи ва хизматчилар беш кунлик иш ҳафтасига ўтиш муносабати билан белгиланган қўшимча дам олиш кунидан олдинги кунда қон қуйиш учун қон берган ҳолларда уларга бошқа дам олиш куни берилиши ёки ўзларининг хоҳишларига қараб, навбатдаги отпускасига қўшилиши лозим.

ИККИ КУН ДАМ ОЛИНАДИГАН БЕШ КУНЛИК ИШ ҲАФТАСИ УЧУН ТАВСИЯ ҚИЛИНАЁТГАН ГРАФИКЛАР

СССР Министрлар Совети Меҳнат ва иш ҳақи масалалари бўйича давлат комитети ва ВЦСПС Президиумининг Тушунтириш хатига

ИЛОВА

Ҳафтада 41 соат ишлайдиганлар (1-4- графиклар) учун таклиф қилинаётган қуйидаги графикларга технология жараёнлари узлуксиз бўлмаган ишлаб чиқаришларда амал қилиш тавсия этилади. Ишлаб чиқариш узлуксиз тартибда давом этадиган — тўрт бригадали графиклар қўлланиладиган ишларда иш ҳафтаси режимига ҳеч қандай ўзгартишлар киритилмайди.

1- ГРАФИК

Сменада иш вақти — 8 соату 12 минут.
Сменалар сони — 1(2).
Кундалик дам олиш вақти — 15 соату 48 минут.

ҲИСОБ-КИТОБ МАЪЛУМОТЛАРИ

Бир ҳафталик амалдаги иш вақти — 41 соат.
Бир ҳафталик узлуксиз дам олиш вақти — 63 соату 48 минут.
Иш кунларининг ўртача ойлик сони — 21,2.
Бир ойда ўртача ҳафталик дам олиш кунлари сони — 8,7.

ОЙНИНГ КУНЛАРИ

Кунлар	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Иш соатлари	8^{12}	8^{12}	8^{12}	8^{12}	8^{12}	Д	Д	8^{12}	8^{12}	8^{12}	8^{12}	8^{12}	Д	Д	8^{12}

Шартли белгилар: Д — дам олиш куни, 8 соату 12 минут — сменада иш вақти

ЭСЛАТМА: Ҳафтада 36 соат ишлайдиган ишчи ва хизматчилар учун ҳафтасига беш кун ишлаб, икки кун дам олиш режими ана шу график қўлланиб, фақат узлуксиз бўлмаган ишларда жорий этилади. Бу ҳолда иш сменасининг муддати бир соат кам бўлади. Яъни 8^{12} ўрнига етти соату 12 минут бўлади.

2-ГРАФИК

Сменада иш вақти — 8 соат.
Сменалар сони — 1(2).
Кундалик дам олиш вақти — 16 соат.

ҲИСОБ-КИТОБ МАЪЛУМОТЛАРИ

Ҳафта давомидаги ўртача бир ҳафталик амалдаги иш вақти — 41 соат.
Бир ҳафталик ўртача, узлуксиз дам олиш вақти — 61 соат.
Иш кунларининг ўртача ойлик миқдори — 21,7
Бир ойда ўртача ҳафталик дам олиш кунлари сони — 8,1

	Душанба	Сешанба	Чоршанба	Пайшанба	Жума	Шанба	Якшанба
1—7-календарь ҳафта	8 соат	8 соат	8 соат	8 соат	8 соат	Д	Д
8-календарь ҳафта	8 соат	8 соат	8 соат	8 соат	8 соат	8 соат	Д

Шартли белгилар: Д — дам олиш куни, 8 — сменада иш вақти.

ЭСЛАТМА: Қўшимча иш кунлари учун (ҳар саккизинчи шанбала) иш ҳақи умумий қоидалар бўйича тўланади.

3- ГРАФИК

Сменада иш вақти — 8 соат.
Сменалар сони — 1(2).
Кундалик дам олиш вақти — 16-17 соат.

ҲИСОБ-КИТОБ МАЪЛУМОТЛАРИ

Бир ҳафталик амалдаги иш вақти — 41 соат.
Бир ҳафталик узлуксиз дам олиш вақти — 60,7 соат.
Иш кунларининг ўртача ойлик сони — 21,7 соат.
Бир ойда ўртача ҳафталик дам олиш кунлари сони — 8,1 соат.

	Душанба	Сешанба	Чоршанба	Пайшанба	Жума	Шанба	Якшанба
1—6-календарь ҳафта	8	8	8	8	8	Д	Д
7-календарь ҳафта	8	8	8	8	8	7	Д

Шартли белгилар: Д — дам олиш куни, 7 ёки 8—сменада иш вақти.

ЭСЛАТМА:
1. Бу график корхоналардаги ишчи ва хизматчиларнинг бир қисми 41 соатлик, иккинчи қисми эса 38 соатлик иш ҳафтасига эга бўлганда тавсия этилади. Бу график асосида иш куни 6-7 соат бўлган меҳнаткашлар 7 ҳафта мобайнида Қонунда кўзда тутилган ўртача иш соатларини ўтайдилар.
2. Қўшимча иш кунлари учун (ҳар еттинчи шанбада) ҳақ тўлаш умумий қоидалар асосида амалга оширилади.

4- ГРАФИК

Сменалар сони — 3.
Бригадалар сони — 3.
Эрталабки ва кечқурунги сменаларнинг иш вақти — 8 соат.

ҲИСОБ-КИТОБ МАЪЛУМОТЛАРИ

Тунги сменада иш вақти — 7 соат.
Кундалик дам олиш вақти — 16-17 соат.
Бир ҳафталик амалдаги иш вақти — 41 соат.
Бир ҳафталик ўртача, узлуксиз дам олиш вақти — 56 соат.
Иш кунларининг ўртача ойлик сони — 22,5.
Бир ойда ўртача ҳафталик дам олиш кунлари — 7,2.

Ойнинг кунлари	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Ҳафтанинг кунлари	Душанба	Сешанба	Чоршанба	Пайшанба	Жума	Шанба	Якшанба	Душанба	Сешанба	Чоршанба	Пайшанба	Жума	Шанба	Якшанба	Душанба	Сешанба	Чоршанба	Пайшанба	Жума	Шанба	Якшанба
1-бригада	Э	Э	Э	Э	Э	Э	Д	Т	Т	Т	Т	Т	Д	Д	К	К	К	К	К	Д	Д
2-бригада	К	К	К	К	К	Д	Д	Э	Э	Э	Э	Э	Э	Д	Т	Т	Т	Т	Т	Д	Д
3-бригада	Т	Т	Т	Т	Т	Д	Д	К	К	К	К	К	Д	Д	Э	Э	Э	Э	Э	Э	Д

Шартли белгилар: Э, К, Т — эрталабки, кечки, тунги сменалар, Д — дам олиш куни.

ЭСЛАТМА: Ҳафтада 36 соат ишлаб, шу графикка амал қилувчиларнинг эрталабки ва кечки сменалари 7 соат, тунги сменалари 6 соату 30 минут ва дам олиш кунидан олдинги сменаси 6 соат бўлади.

5- ГРАФИК

(Тўқимачилик саноати корхоналарида амал қилинадигани).

Сменалар сони — 3.
Бригадалар сони — 3.
Сменада ўртача иш вақти — 7,9 соат.
Кундалик дам олиш вақти — 16-17 соат.

ҲИСОБ-КИТОБ МАЪЛУМОТЛАРИ

Бир ҳафталик амалдаги иш вақти — 40,6 соат.
Бир ҳафталик узлуксиз дам олиш вақти — 56 соату 20 минут
55 соат 20 минут.
Иш кунларининг ўртача ойлик сони — 21,8.
Бир ойда ўртача ҳафталик дам олиш кунлари сони — 8,8.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
Апрель																															
1 смена (кундузги)	А	А	А	А	А	Б	Б	Б	Б	Б	В	В	В	В	В	А	А	А	А	А	Б	Б	Б	Б	Б	В	В	В	В	В	
2 смена (кечки)	Б	Б	Б	В	В	В	В	В	А	А	А	А	А	Б	Б	Б	Б	Б	В	В	В	В	В	А	А	А	А	А	Б	Б	
3 смена (тунги)						А					Б					В					А					Б					
Дам олиш кунлари		В	Б	Б			А	А	В	В		Б	Б	А	А		В	В	Б	Б		А	А	В	В		Б	Б	А	А	
Май																															
1 смена	—	—	А	А	А	Б	Б	Б	Б	Б	В	В	В	В	В	А	А	А	А	А	Б	Б	Б	Б	Б	В	В	В	В	В	А
2 смена	—	—	Б	В	В	В	В	В	А	А	А	А	А	Б	Б	Б	Б	Б	В	В	В	В	В	А	А	А	А	А	Б	Б	Б
3 смена	—	—				А					Б					В					А					Б					В
Дам олиш кунлари		В	В	Б	Б		А	А	В	В		Б	Б	А	А		В	В	Б	Б		А	А	В	В		Б	Б	А	А	

Шартли белгилар: А — биринчи бригада, Б — иккинчи бригада, В — учинчи бригада, — — байрам кунлари.

МОСКВА ГАПИРАДИ

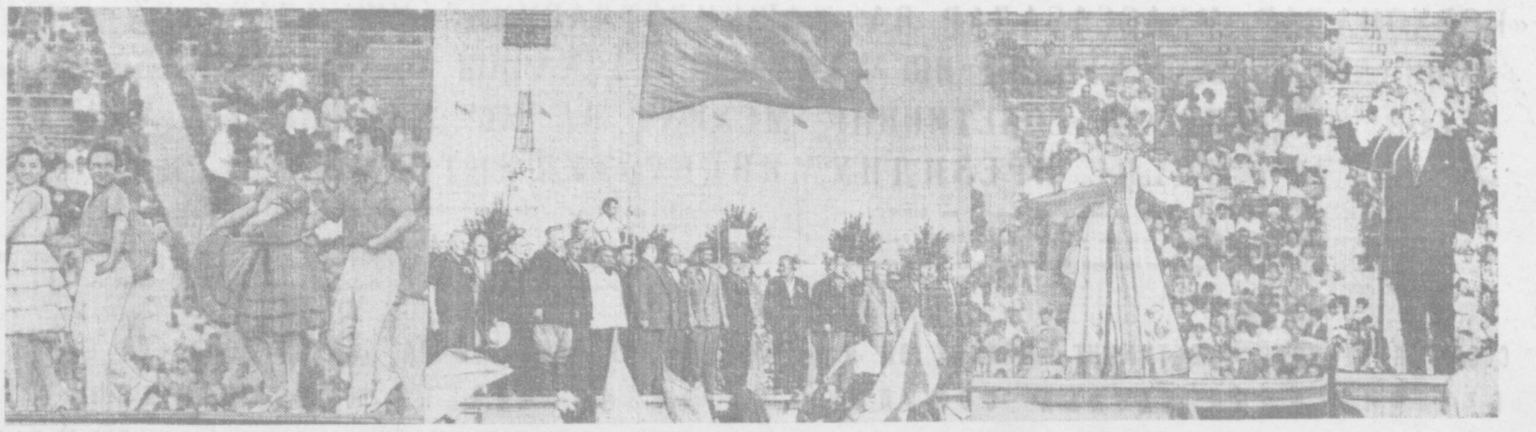

Утган куни ва кеча «Пахтакор» стадионининг ям-яшил майдони Москва санъаткорлари ихтиёрига берилди. Икки кун давомида бу ерда катта программада театрлаштирилган спектакль ва концертлар намойиш қилинди. Москва санъат усталарининг бу томошаси катта санъат байрамига айланиб кетди.

«Москва гапиради» спектакль-томошада бир ярим минг артист, Октябрь революцияси ва Улуғ Ватан уруши ветеранлари, ўқувчилар қатнашдилар.

«Аврора» крейсерининг залпи садолари остида майдонга революция ветеранлари, 15 республика вакиллари чиқишади. Улар Октябрь революциясининг юбилей йили «50» рақамини ифода этади. Кейин турли рақслар ижро этишади.

Бронемашинада, қизил гвардиячилар ҳамроҳлигида майдонга Ленин кириб келади. Майдон узра доҳийнинг: «Уртоқлар, бутун ҳокимият ва давлат ишчи советлари, ишчи-деҳқон депутатлари қўлига ўтиши керак»,— деган оқилона сўзлари янграйди.

Спектаклни томоша қилар экансиз, революция йилларидаги оловли курашлар, гражданлар уруши, Совет ҳокимиятининг мустаҳкамланиши ва Германия фашизми устидан ғалаба қозонилган давр кинолентасидек кўз олдингиздан ўтади. Режиссёрлар ва артистлар бу спектаклда Малаховлар оиласининг драматик ҳаётини акс эттиришга ҳаракат қилишган. Асарда Малаховнинг уч авлоди — Макар бобо, қизи Татьяна, ўғли Пётр, куёви Сергей ва набиралари иштирок этадилар.

Бутуниттифоқ цирк артистлари конкурсининг лауреатлари Лидия ва Владимир Васильевлар чиқишади. Улар велосипедда акробатик ўйинлар кўрсатишади. Қаҳқаҳа, қўшиқ, рақс авжига чиққан бир пайтда осмонда самолетлар пайдо бўлади. Бомбаларнинг портлаши, тўп ва замбаракларнинг овози ҳаммаёқни қамраб олади. Уруш. Малаховлар оиласи жангга отланади. Макар бобо эса партизанлар сафига қўшилиб кетади... Уруш ғалаба билан тугайди. Стадион узра мушакбозлик бошланади. Бу ғалаба мушаги эди. Майдонга солдатлар, Татьяна кириб келади. У душман байроқларини ерга ташлайди.

Саҳнага она кўтарилади. У ер куррасидаги ҳамма оналар номидан урушга лаънат ўқийди. Уларга мурожаат қилиб урушга йўл қўймасликка чақиради. Унинг сўзи тугаши билан майдонга ёш болалар югуриб чиқишади. Аскарлар кичкинтойларни кўтариб, майдондан чиқиб кетишади.

Спектакль ана шу эпизод билан якунланади. Асар жуда таъсирчан чиққан. Унда санъаткорлар қатнашган.

«Москва гапиради» спектаклини режиссёр РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби А. Л. Дунаев ва СССР спорт мастери К. П. Тумановлар ҳамда Анатолий Сафронов, Цезарь Солодарлар саҳналаштирганлар. Спектакль давомида турли куйлар, ашулалар, рақслар, цирк ва эстрада артистларининг чиқишлари бўлиб турди.

Санъат байрамида РСФСР халқ артисти Михаил Кузнецов, РСФСРда хизмат кўрсатган артистлар Марина ва Олег Стриженовларни, Людмила Хитяева, Георгий Панков ва РСФСР халқ артисти Константин Сорокин ва бошқаларнинг чиқишлари, «Табассум» қизлар квартетининг шўх ашулаларини ҳамма қувонч билан қарши олди. «Москва гапиради» театрлаштирилган томоша ҳаммага манзур бўлди.

П. ГАДОЕВ.

Суратларда: Тошкентдаги Марказий «Пахтакор» стадионида Москва санъат усталари ўз маҳоратларини намойиш қилмоқдалар.

А. Абалян фотолари.

ЁШ ҚУРУВЧИЛАР

Қўлигул бинокорлар сафи яна ғайратли ёш қурувчилар билан бойиди. Бу ёшлар дурадгорлик касбини ўргатаётган шаҳардаги 36-қурилиш билим юртини битирган ёшлардир.

Ёш қурувчилар отряди қайноқ меҳнат қучоғига отланди. Ҳозир уларнинг бир группаси 29-қурилиш бошқармасининг участкаларида ишлаяпти. Ёшлар дастлабки ойлик планларини 200 процентга етказиб адо этдилар. Ёш қурувчилардан А. Шарипов, Д. Донабоев, А. Фаттоҳов ва бошқалар ўз касбларини пухта эгаллаб олганликларини амалда исбот қилмоқдалар.

А. НОДИРОВ.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР
ОДАМЛАР
ВОҚЕАЛАР

ЧЕХОСЛОВАКИЯНИНГ МИЛЛИЙ БАЙРАМИ

9 май—чехословак халқининг катта миллий байрами куни. Бундан 22 йил илгари мамлакат тарихида янги давр бошланди — Чехословакия фашистлар оккупациясидан озод қилинди. Бу қувончли кунни чехословак халқи билан биргаликда қардош социалистик мамлакатларнинг меҳнаткашлари ҳам тантанали равишда нишонлайдилар.

Ўтган 22 йил ичида чехословак халқи ҳаётида жуда катта ўзгаришлар рўй берди. Коммунистик партия бошчилигида, Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларнинг ёрдами ва ҳамкорлигида Чехословакияда социалистик жамият қурилди.

Халқ ҳокимияти йилларида мамлакат саноати, қишлоқ хўжалиги, маданияти барқ уриб ўсди. Ҳозирги вақтда саноат маҳсулотининг ҳажми урушдан олдинги даражага нисбатан беш мартадан ортиқ, миллий даромад эса икки ярим мартадан кўпроқ ўсди. Чехословакия эндиликда жаҳон саноат маҳсулотининг икки процентдан ортиғини бермоқда. У жон бошига маҳсулот ишлаб чиқаришда эса Европадаги мамлакатлар ичида олдинги ўринлардан бирида туради.

Мамлакатни социалистик асосда индустрлаштириш натижасида саноатнинг энг муҳим тармоқлари— электроэнергия, машинасозлик, химия, металл ишлаш юқори суръатлар билан ривожланмоқда, уларнинг ялпи саноат маҳсулотидаги салмоғи 1951 — 1965 йилларда 23,2 процентдан 41.1 процентга кўпайди.

Ҳозирги вақтда у электр қуввати ишлаб чиқариш жиҳатидан дунёда олдинги ўринлардан бирида, пўлат ишлаб чиқаришда эса кўпгина капиталистик мамлакатларни ортда қолдирди. Англия, Франция. Италияга етиб олиб, Америка даражасига яқинлашиб қолган. Прокат ва химия саноати асбоб-ускуналари ишлаб чиқариш жиҳатдан эса Америка Қўшма Штатлари ва қатор капиталистик мамлакатлардан ўзиб кетди.

Қишлоқ хўжалиги социалистик асосда қайта қурилди. Кооператив ва давлат хўжаликлари бутун ишланадиган ерларнинг 90 процентга яқинини эгаллаган. 180 мингдан ортиқ трактор, 14 мингдан ортиқ комбайн ва жуда кўплаб қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб турибди. Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг меҳнат унумдорлиги эса урушдан олдинги даражага нисбатан икки мартадан кўпроқ ўсди.

Халқ хўжалигини планли ривожлантириш натижасида миллий даромаднинг тезлик билан ўсиши туфайли халқнинг моддий ва маънавий фаровонлиги янада ўсмоқда, меҳнаткашларнинг реал даромадлари, шунингдек ижтимоий истеъмол фондлари тезлик билан кўпаймоқда. Ҳозирги вақтда ижтимоий фондлардан олинадиган даромад ҳар бир ходим иш ҳақининг учдан бир қисмига тўғри келади. Миллий даромадни жон бошига ҳисоблаганда эса Чехословакия Европадаги қатор мамлакатлар даражасидан олдинда туради.

1966 йил май—июнь ойларида бўлиб ўтган Чехословакия Коммунистик партиясининг XIII съезди партия ва давлат ҳаётида буюк воқеа бўлди. Съезд партия ва халқнинг босиб ўтган шонли йўлига якун ясади, социалистик жамиятни янада ривожлантириш тадбирларини белгилади. У 1966—1970 йилларга мўлжалланган тўртинчи беш йиллик планини қабул қилди. Янги беш йилликда саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 32—33 процент, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш 15 процент, миллий даромад 19—21 процент кўпаяди.

Чехословакия халқаро социалистик меҳнат тақсимотига катта эътибор бермоқда ва Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашида фаол иштирок этмоқда. У ёш ривожланиб келаётган 30 дан ортиқ мамлакатларнинг миллий саноатини ривожлантиришда беғараз ёрдам кўрсатмоқда. Фақатгина сўнгги ўн йилликда Осиё, Африка, Латин Америкаси мамлакатларида 250 дан ортиқ йирик саноат корхонаси қуриб берилди.

Чехословакия Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан биргаликда Европада ва умуман бутун дунёда тинчликни ўрнатиш учун тинч-тотув яшаш сиёсатини ўтказиб келмоқда. Вьетнамда АҚШ агрессиясини тугатишга қаратилган курашда катта ёрдам бериб келмоқда. Халқаро вазиятнинг кескинлашувини юмшатиш учун, жаҳон коммунистик ҳаракатининг бирдамлиги ва жипслигини мустаҳкамлаш учун курашмоқда.

Яқиндагина Чехословакиянинг Карлови Вари шаҳрида Европа хавфсизлигига бағишлаб ўтказилган Европа Коммунистик ва ишчи партияларининг кенгашини тайёрлаш, чақириш ва уни ўтказишда Чехословакия Социалистик Республикасининг хизмати катта бўлди, бу кенгаш Европада тинчликни сақлаш ишига қўшилган буюк ҳисса бўлди.

Чехословакия меҳнаткашлари Коммунистик партия раҳбарлигида социализм-коммунизм қуришда янги марраларни қўлга киритиш, янги беш йиллик планини муддатидан олдин бажариш учун қизғин кураш олиб бормоқдалар.

Ю. ЙЎЛДОШЕВ.

ТОКИОДАГИ ХАЛҚАРО ЯРМАРКА ЁПИЛДИ

ТОКИО, 7 май. ТАСС мухбири Ю. Вдовин хабар беради: 20 кун давом этган 7-халқаро ярмарка бугун Токиода ёпилди.

Ярмаркага 2 миллион 800 мингга яқин япон ва 10 мингдан ортиқ чет эл савдо ва саноат фирмаларининг вакиллари келдилар.

Ярмаркага келганлар социалистик мамлакатлар — СССР, Болгария, Польша, Руминия, Куба ва Чехословакиянинг маҳсулотлари ва стендларини зўр қизиқиш билан кўздан кечирдилар. Бу мамлакатларнинг вакиллари ярмарка натижаларидан мамнун эканликларини билдирдилар.

ХУНТА ЎЧ ОЛМОҚДА

БЕЛГРАД. Греция ҳарбий хунтасининг органлари қаршилик ҳаракатининг собиқ курашчиси, бирлашган халқ озодлик армияси (элас)нинг капитани Панайотис Элисни ўлдиришди. Югославиядаги «Дневник» газетаси Грециянинг «Ҳақиқат овози» деган махфий радио станцияси хабарига асосланиб, бундай деб ёзади: Марконисос оролидаги турмага қамаб қўйилган П. Элис қаттиқ қийноққа солиниб, сўнгра ўлдирилди. Радионинг хабарида айтилишича, кейин хунта ўзини оқлашга уриниб, П. Элис «қочишга уринган» пайтда ўлдирилди, деди.

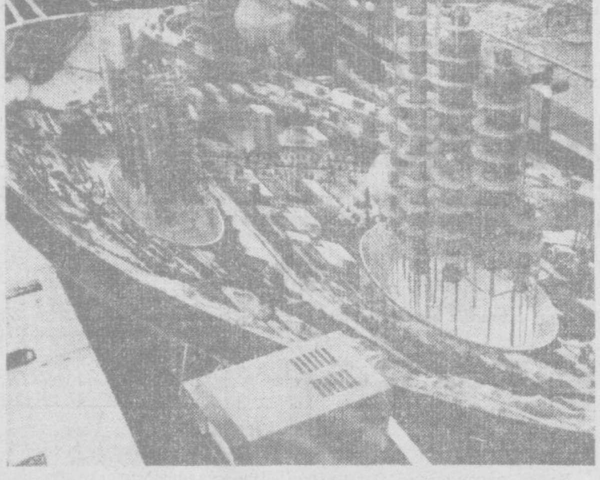

МОНРЕАЛЬ. «ЭКСПО — 67» халқаро виставкасида. Суратда: совет павильонидаги экспонатлардан бири — «Улкан химия» комплекси макети.

Е. Кассин фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

АНГЛИЯНИНГ ҚЎҒИРЧОҚ ФЕДЕРАЦИЯГА ЁРДАМИ

ЛОНДОН, 7 май. (ТАСС). Маҳаллий сиёсий шарҳчиларнинг фикрига кўра, Саудия Арабистонининг короли Файсалнинг Англияга қилажак 8 кунлик визитидан асосий мақсад Жанубий Арабистонга мустақиллик берилганидан сўнг инглиз ҳукуматининг қўғирчоқ Жанубий Арабистон федерациясига ҳарбий мадад беришига эришувдан иборатдир. Файсал инглиз ҳукумати раҳбарлари билан музокаралар вақтида Адан масаласини ҳам муҳокама қилади.

«Обсервер» газетаси дипломатия шарҳчисининг хабарига кўра, Англия федерацияга мустақиллик берилганидан сўнг унинг осмонини бир неча ой мобайнида муҳофаза қилишни таъминлашга розилик берган.

Газета шу масалага тўхталиб, шу йилнинг март ойида Англия ташқи ишлар давлат министри Томсоннинг Аданда федерация ҳокимлари билан олиб борган махфий музокараларининг баъзи бир тафсилотларини хабар қилади. «Обсервер»нинг ёзишича, Томсон федерацияга денгиз десанти ва ҳарбий ҳаво кучлари воситасида «қисқа муддатли» мадад беришга кафолат берган.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

9 МАЙДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 10.55 — Эшиттиришлар программаси, 11.00 — Барҳаётлар (ҳужжатли фильм), 11.10 — Қаҳрамонлар яна учрашадилар (телеочерк), 11.35 — Ота ва ўғил (ҳужжатли фильм), 11.55 — Мен — береза (телевизион бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 13.00 — Қаҳрамон пионерлар, 13.30 — Ёш гвардия (бадиий фильм), 14.50 — Фарғонадан Берлингача («Ёшлик» студияси).

Рус тилида: 16.25 — Эшиттиришлар программаси, 16.30 — Шон-шуҳрат клуби, 18.00 — «Пахтакор» — «Черноморец» командалари ўртасида футбол («Пахтакор» стадионидан репортаж), танаффус вақтида теленгиликлар. 19.45 — Эртаги кун программаси.

Ўзбек тилида: 19.50 — Телевизион янгиликлар, 20.05 — Улмас сатрлар (Ғафур Ғулом шеърлари), 20.35 — Мени кутгил (адабий-музикали эшиттириш), 21.15 — Солдатнинг отаси (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

14.30 дан — Москва кўрсатади.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 9, 10, 12/V да Москва санъат усталарининг катта концерти.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 9/V да кундуз ва кечқурун Парвона, 10/V да Вероналик икки йигит, 11/V да Қотил.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 9/V да кундуз Катта байрам концерти, кечқурун Спектакллардан парчалар, 10/V да Ватан ишқи, 11/V да Ўғил уйлантириш.

КИНО

9 МАЙДА

ҚИШКИ БИНОДА

Спартак — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Жаҳаннам гирдобида икки йил — НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «МОСКВА», «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Бир рус онаси ҳақида қисса (кундуз соат 4 гача), Фашизмни тўхтатиш керак (кундуз соат 5, кеч 7 ва 9 да) — «ФЕСТИВАЛЬ».

Тоҳир ва Зуҳра — СОБИР РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Разведкачининг жасорати — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Виждон амри билан — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Севги давоси — «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 8 ярим ва 10 да)

Шкид республикаси — «ҒАЛАБА».

Унутма, Луговая станцияси! — «ШАРҚ».

Ғазаб — «МЕҲНАТ».

10 МАЙДА

ҚИШКИ БИНОДА

Спартак — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Жаҳаннам гирдобида икки йил — НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «МОСКВА», «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Разведкачининг жасорати — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 7 да), «ЧАЙКА» (эрталаб соат 10 да).

Бир рус онаси ҳақида қисса — (кундуз соат 4 гача), Фашизмни тўхтатиш керак (кундуз соат 5, кеч 7 ва 9 да) — «ФЕСТИВАЛЬ».

Севги давоси — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Тоҳир ва Зуҳра — СОБИР РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Уруш ва Тинчлик (1 ва 2-серия) — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

МИЛИЦИЯ ХОДИМИНИНГ ЁН ДАФТАРИДАН

ТЕГА КЎРМАНГ...

Милиция идорасида ишлайдиган танишим бор. Унинг вазифаси жуда оғир. Баъзан кечаси, баъзан кундузи навбатчилик қилади. Шаҳар кўчаларини назорат қилиб юриши, тартиб-қоидани бузувчилар билан курашиши, унда-бунда учрайдиган мастни ариқ бўйига йиқилганми, симёғочга чўккалаган ҳолда ёнбошлаб қолганми, барибир қандай аҳволда бўлмасин хушёрхонага олиб бориши керак.

У бир кун зорланиб:

— Маст одамни хушёрхонага олиб боришдан қийин нарса йўқ,—деб қолди.

— Жуда ҳэм шунчаликмасдир! — дедик биз.

У жиғи-бийрон бўлиб кетди. Гапига ишонавермаганимиздан кейин ён дафтарини олиб ўртага ташлади.

— Мана, ўқиб кўринг, ҳамма гап бор шу ерда...

Ён дафтарни варақлай бошладик.

16 ФЕВРАЛЬ. Магазин қоровули узатган чойдан энди хўплаган эдим, муйилишда бақир-чақир овоз эшитилиб қолди. Ўша ёққа чопдим. Икки ўспирин кинодан қайтаётган қизларни тўхтатиб, уларга сурбетларча хиралик қилган. Отделениега олиб бордим. Акт ёзаётганимда болалардан бири: «дадамга айтсам погонингиздан ажралиб қоласиз» деб дўқ қилди. Кимнинг ўғли бўлдийкин, деган хаёлда ўша куни алоқ-чалоқ туш кўриб, безовта бўлиб чиқдим.

21 ФЕВРАЛЬ. Иш соатим тугаб шеригим билан хайрлашдим-да, йўлга тушдим. Шу пайт орқа кўчадаги магазин томондан ўқ овози эшитилди. Зудлик билан етиб бордик. Магазин тешилган, ўғри ғойиб бўлган эди. Оператив ходимлар чақирилди. Ўғрилар бир ҳафта ўтгач қўлга тушди, магазинчининг жияни экан. Тоғаси билан шерикчиликда давлат мулкига чанг солган. Тоғаси қаердан тешиши, нималарни олишини айтиб, кўрсатиб қўйган.

3 МАРТ. Бугун сменам тинч, осойишта ўтди. Қани энди ҳар куни шунақа бўлаверса.

15 МАРТ. Қор аралаш ёмғир ёғмоқда. Постга келганимга тўрт соатча бўлган. Хиёбондан ўтиб, катта кўчада кетаётган эдим, йўғон дуб дарахти орқасидан нигроқ овоз эшитилди. Шошилиб бордим. Уф, яна маст. уларни хушёрхонага олиб бориш жонимга ҳам тегди. Ҳа, бойвачча, қалай аҳволлар, хурмачага сиққанча ичмабдиларда, дедим. «Оғайни, бир қултум сув йўқми» деди ҳақоратомуз, гапларимга парво ҳам қилмай. Оғзингизни осмонга тутинг, қор-ёмғирга, дедим. «Бўлмаяпти», деди у туришга талпиниб. Қўлтиғидан олиб туришига ёрдамлашдим. Зилу-замбил. Қўлимдан чиқиб яна ариққа йиқилди. Бир вақт эшитгандим, одам қаттиқ маст бўлса, қулоқларини боплаб ишқаласанг, хушёр тортади, деб. Чеккаларини икки қўлим орасига олиб қулоқларини ишқадим. «Хў оғайни, биз гражданларга орган ходимлари бунчалик азоб беришлари қонунга хилоф» деди, у. Ҳақиқатан ҳам тўғри экан, қулоқларини бир ишқашда анча хушёр тортиб қолди. Кийим-боши лой, чеккаларидан қор-ёмғир суви оқиб турган ҳолда уни зўр-базўр ўрнидан турғаздим. Ўткинчи юк машинасини тўхтатиб унга чиқармоқчи бўлгандим, яна ўзини ташлаб юборди. Шофер икковлан сургаб кўтардик. Машинага чиқараётганимизда яна тихирлик қилди. Шофер серзарда экан, икки биқинидан қаттиқ чангаллаб юқорига иргитди. Ўзи кузовда чўзилиб ётибди-ю, бизга дўқ қилади: «Сенларга кўрсатиб қўяман, қонун қанақалигини...».

16 МАРТ. Тунги соат бирлардан ошганда хушёрхонага етиб бордик. У билан кузовда бирга кетиб ўзим ҳам роса ивидим. Бечора шофер мен билан бирга ичкарига олиб киришди. Қаерга ётқизайлик бу бойваччани, дедик. «Ҳай, ҳай, сабр қилинглар», дейишди. Икки аёл келиб биз келтирган мастни уёққа ағдариб, буёққа ағдариб кийимларини ечинтирди. Афти-башарасини ювишди. Артиб-суртиб бўлишгач, «ана олиб боринглар» дейишди. Бўш кроватлардан бирига ётқизаётган эдик, кимдир югуриб келиб «ҳай, ҳай тўхтанглар, ястуқ жилди, простинани янгилайлик», дея бизни тўхтатди. Шунда маст киши «сенлар мастни хор қилмоқчи эдиларинг, муомала мана бунақа бўлади» дегандек, қизариб кетган кўзларини очиб бизга тикилди.

Уни ётқизиб, оёқларини юмшоқ одеяллар билан ўраб қўйилгач, ҳалиги аёллар кийимларини тозалашга, дазмоллашга киришди. Хуллас, кўчада лойга беланиб ётган мастни ювиб-тараб, ҳеч нарса кўрмагандек ҳолга келтириб, эртасига узрмаъзур сўраган ҳолда уйига жўнатилди. Тавба, ичкиликка муккасидан тушиб, кўча-кўйда бировларни ранжитаётган, одамгарчиликдан чиқаёзган алкоголларга шунақа муносабатда бўлинадиган бўлса... Менимча, унақаларнинг қулоғини ўхшатиб ишқаш, бошидан совуқ сув қуйиш, олиб бориб ётқизиладиган жойини ҳам ёмонроқ қилиб қўйиш керак!

18 МАРТ. Навбатчилигим бошланишидан олдин бошлиғимиз чақириб қолди. Бордим. Кираверишдаги стулга ўтираётган эдим, «туринг, ўрнингиздан» деди. Ғоз бўлиб турдим. «Ўтган куни нималар қилдингиз», деб сўради. Дарров ўша маст эсимга тушди. Гапира бошлаган эдим, сўзимни кесиб: «гражданларни бунчалик ҳақорат қилишга, ҳатто қулоқларини ишқашга сизга ким рухсат берди», деб қолди. Ахир у маст эди, жуда бўлмагач... Бугун маст бўлса эртага одам, — яна сўзим кесилди,— биринчи марта огоҳлантираман, агар яна қайтарилса...

Бу галги навбатчилигим таъбихиралик билан ўтди. Қайтаётганимда яна олиб яна мастга учрадим. Бу гал уни ялиниб-ялвориб ўрнидан турғаздим. Қўлларини елкамга ташлаб, ўткинчи енгил машинага авайлаб аста ўтқаздим. Ёриғда бундай қарасам яна ўша бойвачча. Тишларини ғичирлатиб, «ҳа, бизга тега кўрманг, ўзингизга жабр бўлади», деди. Тавба...

23 АПРЕЛЬ. Мажлисда сўзга чиқдим. Кўчада юмалаб қолиб шаҳримиз ҳуснини бузаётган мастларга муносабат ҳақида қаттиқ гапирдим. Ҳамма сўзимни маъқуллаб қарсак чалди. Бошлиғимиз хўмрайиб ўтирарди. Нима бўлса бўлар. Менимча, мастларни бунчалик «ҳурмат» қилиш ярамайди.

27 АПРЕЛЬ. Бир кори-ҳол бўлар, деб кутиб юрганимда акси бўлиб чиқди. Бошлиғимиз чақириб, «молодец, мастларга қаттиққўл бўлаверинг, огоҳлантиришни олиб ташладим», дедилар.

Ҳа, юқоридан бир гап эшитганга ўхшайди.

Хў, гражданлар, кўча-кўйда маст ҳолда қўлга тушсангиз гина ўзингиздан...

Ён дафтардаги ёзувларнинг уёқбуёғини рандалаб, оққа кўчирувчи:

С. МАҲКАМОВ.

●●●●●●

БИЛДИРИШ

ИШЧИ-МУХБИРЛАР УНИВЕРСИТЕТИ ТИНГЛОВЧИЛАРИ ДИҚҚАТИГА

12 майда Бирлашган нашриёт клубида (Правда Востока кўчаси, 26-уй) журналистлар ва матбуот мухлислари учун «Ўзбекистон матбуоти 50 йил ичида» деган мавзуда назарий конференция бўлади.

Ишчи-мухбирлар университети тингловчилари конференцияда қатнашишлари шарт. Конференция кундуз соат 2 да бўлади.

Газетамизнинг навбатдаги сони 12 майда чиқади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор—В35212. Редактор ўринбосарлари—В35885, В36232, Масъул секретарь—В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари—В31936 Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими—В33786. Партия турмуши. Ахборот ва спорт бўлимлари—В35811, Қишлоқ хўжалиги, фан мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари—В39050, Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими—В38761. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими—В34048. Эълонлар бўлими—В38142. Коммутатор—В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 06282. Индекс 64970 А. — 1855.